

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2011. gada 29. martā *

Satura rādītājs

I — Atbilstošās tiesību normas	I - 2414
A — EOTK līguma noteikumi	I - 2414
B — EK līguma noteikumi	I - 2416
C — Regula (EK) Nr. 1/2003	I - 2416
D — Noteikumi par naudas soda summas aprēķināšanu	I - 2417
II — Tiesvedības priekšvēsture	I - 2418
III — Tiesvedība Pirmās instances tiesā un pārsūdzētais spriedums	I - 2422
IV — Lietas dalībnieku prasījumi	I - 2424
V — Par lūgumu atkārtoti sākt mutvārdu procesu	I - 2425
VI — Par apelācijas sūdzību	I - 2426
A — Par pirmo apelācijas sūdzības pamatu un trešā pamata pirmo daļu — “nulla poena sine lege” un “precizitātes” principu pārkāpumu, kā arī Komisijas kompetences neesamību	I - 2427
1. Lietas dalībnieku argumenti	I - 2427
2. Tiesas vērtējums	I - 2433
B — Par otro apelācijas sūdzības pamatu un trešā pamata otro daļu	I - 2439
1. Par otrā apelācijas sūdzības pamata pirmo daļu, kas balstīta uz kļūdu tiesību piemērošanā, Pirmās instances tiesai interpretējot sprieduma apvienotajās lietās <i>ThyssenKrupp</i> /Komisija 88. punktu	I - 2439

* Tiesvedības valoda — vācu.

a)	Lietas dalībnieku argumenti	I - 2439
b)	Tiesas vērtējums	I - 2440
2.	Par pirmo argumentu, kas izvirzīts, lai atbalstītu otrā apelācijas sūdzības pamata otro daļu, kas balstīta uz to, ka Pirmās instances tiesa neesot ievērojusi <i>res judicata</i> principa tvērumu un esot pārkāpusi tiesības uz aizstāvību	I - 2444
a)	Par minētā argumenta pieņemamību	I - 2444
i)	Lietas dalībnieku argumenti	I - 2444
ii)	Tiesas vērtējums	I - 2445
b)	Par lietas būtību	I - 2446
i)	Lietas dalībnieku argumenti	I - 2446
ii)	Tiesas vērtējums	I - 2449
3.	Par otrā prasības pamata otrās daļas atbalstam izvirzīto otro argumentu un trešā pamata otro daļu — par atbildības nodošanas ar 1997. gada 23. jūlija paziņojumu neesamību un “precizitātes principa” pārkāpumu	I - 2452
a)	Lietas dalībnieku argumenti	I - 2452
b)	Tiesas vērtējums	I - 2454
C —	Par ceturto apelācijas sūdzības pamatu, kas balstīts uz noilgumu regulējošo tiesību normu pārkāpumu	I - 2458
1.	Lietas dalībnieku argumenti	I - 2458
2.	Tiesas vērtējums	I - 2460
D —	Par piekto apelācijas sūdzības pamatu, kas balstīts uz naudas soda summas aprēķināšanu regulējošo principu pārkāpumu	I - 2462
1.	Lietas dalībnieku argumenti	I - 2462
2.	Tiesas vērtējums	I - 2463
VII —	Par tiesāšanās izdevumiem	I - 2465

Lieta C-352/09 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Tiesas Statūtu 56. pantam, ko 2009. gada 2. septembrī iesniedza

ThyssenKrupp Nirosta GmbH, agrāk — *ThyssenKrupp Stainless AG*, Dīsburga [*Duis-bourg*] (Vācija), ko pārstāv M. Klusmans [*M. Klusmann*], *Rechtsanwalt*, un S. Tomass [*S. Thomas*], *Universitätsprofessor*,

apelācijas sūdzības iesniedzēja,

otra lietas dalībiece —

Eiropas Komisija, ko pārstāv F. Kastiljo de la Tore [*F. Castillo de la Torre*] un R. Zauers [*R. Sauer*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja pirmajā instancē.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji A. Tiano [*A. Tizzano*], H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], K. Šimans [*K. Schiemann*], A. Arabadžijevs [*A. Arabadžiev*] (referents) un Ž. Ž. Kāzels [*J.-J. Kassel*], tiesneši E. Juhāss [*E. Juhász*], Dž. Arestis [*G. Arestis*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], T. fon Danvics [*T. von Danwitz*] un K. Toadere [*C. Toader*],

ģenerālvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],
sekretārs B. Fileps [*B. Fülöp*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 29. jūnija tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2010. gada 26. oktobra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Ar savu apelācijas sūdzību *ThyssenKrupp Nirosta GmbH*, agrāk — *ThyssenKrupp Stainless AG*, lūdz Tiesu atcelt Eiropas Kopienų Pirmās instances tiesas 2009. gada 1. jūlija spriedumu lietā T-24/07 *ThyssenKrupp Stainless*/Komisija (Krājums, II-2309. lpp.; turpmāk tekstā — “pārsūdzētais spriedums”), ar kuru tā noraidīja gan tās prasību atcelt Komisijas 2006. gada 20. decembra lēmumu par EOTK līguma

65. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/F/39.234 — Sakausējuma piemaksa — atkārtota pieņemšana) (turpmāk tekstā — “strīdīgais lēmums”), gan tās pakārtoto prasību samazināt tai ar strīdīgo lēmumu piemēroto naudas sodu.

- 2 Minētajā lēmumā Eiropas Komisija uzskatīja, ka laikā no 1993. gada 16. decembra līdz 1994. gada 31. decembrim *Thyssen Stahl AG* (turpmāk tekstā — “*Thyssen Stahl*”), saskaņoti grozīdama un piemērodama atsaucēs vērtības sakausējuma piemaksas aprēķināšanas formulā, esot pārkāpusi EOTKL 65. panta 1. punkta noteikumus, un tādēļ piemēroja *ThyssenKrupp Stainless AG* naudas sodu EUR 3 168 000 apmērā.

I — Atbilstošās tiesību normas

A — EOTK līguma noteikumi

- 3 EOTKL 65. pantā bija noteikts:

“1. Ir aizliegti visi nolīgumi uzņēmumu starpā, uzņēmumu apvienību lēmumi un saskaņotas darbības, kuru mērķis ir tieši vai netieši nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci kopējā tirgū, un it īpaši ir aizliegts:

- a) noteikt cenas;

b) ierobežot vai kontrolēt ražošanu, tehnisko attīstību vai ieguldījumus;

c) sadalīt tirgus, preces, klientus vai apgādes avotus.

[...]

4. Atbilstoši šā panta 1. punktam aizliegtajiem nolīgumiem vai lēmumiem nav juridiskā spēka un uz tiem nevar atsaukties nevienā dalībvalstu tiesā.

Komisijai ir ekskluzīva kompetence, izņemot prasības Tiesā, spriest par minēto nolīgumu vai lēmumu saderību ar šā panta noteikumiem.

5. Komisija uzņēmumiem, kuri ir noslēguši juridiskā spēkā neesošu nolīgumu, patvaļīgi, draudot ar zaudējumiem, boikotējot vai izmantojot jebkākus citus līdzekļus, piemēro vai grasās piemērot juridiskā spēkā neesošu nolīgumu vai lēmumu, vai arī nolīgumu, kam apstiprinājums tika atteikts vai atsaukts, vai saņem atļauju, apzināti sniedzot nepatiesu vai maldinošu informāciju, vai veic darbības, kas ir pretrunā 1. punkta noteikumiem, var nolemt piemērot naudas sodu un periodiskus soda maksājumus, kas nepārsniedz divkārtšu apgrozījuma summu, ko saņem no precēm, par kurām noslēgts nolīgums, pieņemts lēmums vai attiecībā uz kurām ir veiktas darbības, kas ir pretrunā šā panta noteikumiem, izņemot gadījumu, kad mērķis ir ierobežot ražošanu, tehnisko attīstību vai ieguldījumus, — tad maksimālā summa var tikt palielināta līdz 10 % no attiecīgā uzņēmuma finanšu gada apgrozījuma, ciktāl tas attiecas uz naudas sodu, un līdz 20 % no dienas apgrozījuma, ciktāl tas attiecas uz periodiskiem soda maksājumiem.”

- 4 Saskaņā ar EOTKL 97. pantu EOTK līguma darbība beidzās 2002. gada 23. jūlijā.

B — *EK līguma noteikumi*

- 5 EKL 305. panta 1. punktā bija noteikts:

“Šis Līgums neietekmē Eiropas Ogļu un tērauda kopienas dibināšanas līgumu, jo īpaši attiecībā uz dalībvalstu tiesībām un pienākumiem, minētās Kopienas iestāžu pilnvarām un tajā Līgumā ietvertos noteikumus par ogļu un tērauda kopējā tirgus darbību.”

C — *Regula (EK) Nr. 1/2003*

- 6 Saskaņā ar Padomes 2002. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [EKL] 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp., OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 8. nod. 2. sēj., 205. lpp.), 4. pantu “[EKL] 81. un 82. panta piemērošanai Komisijai ir šajā regulā paredzētās pilnvaras”.

- 7 Regulas Nr. 1/2003 7. pantā “Pārkāpuma atklāšana un izbeigšana” ir paredzēts:

“1. Ja Komisija uz sūdzības pamata vai pēc savas iniciatīvas atklāj, ka ir [EKL] 81. panta vai 82. panta pārkāpums, tā var ar lēmumu pieprasīt attiecīgajiem uzņēmumiem vai uzņēmumu apvienībām šādas pārkāpšanas izbeigšanu. [...] Ja Komisijai ir likumīgas intereses, tā arī var konstatēt, ka pārkāpums ir izdarīts pagātnē.

[...]”

8. Saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu Komisija ar lēmumu var piemērot naudas sodus uzņēmumiem un uzņēmumu apvienībām, ja tie tīši vai nolaidības dēļ pārkāpj EKL 81. vai 82. panta noteikumus.

D — *Noteikumi par naudas soda summas aprēķināšanu*

9. Komisijas Paziņojuma par atbrīvojumu no sodanaudas [naudas soda] un sodanaudas [naudas soda] samazināšanu karteļu [aizliegtu vienošanos] gadījumos (OV 1996, C 207, 4. lpp.; turpmāk tekstā — “Paziņojums par sadarbību”) D punktā ir paredzēts:

“1. Gadījumā, kad uzņēmums sadarbojas un nav izpildīti [visi] B un C [punktā] paredzētie nosacījumi, tam tiek piemērots soda naudas [naudas soda], kas tam tiktu uzlikts [piemērots] sadarbības neesamības gadījumā, samazinājums no 10 līdz 50 % apmērā.

2. Samazinājums tostarp var tikt piešķirts gadījumā, ja:

- pirms paziņojuma par iebildumiem nosūtīšanas uzņēmums iesniedz Komisijai informāciju, dokumentus vai citus pierādījumus, ar kuru palīdzību tiek apstiprināts izdarītais pārkāpums,
- pēc paziņojuma par iebildumiem saņemšanas uzņēmums informē Komisiju, ka tas neapstrīd faktus, ar kuriem Komisija pamato savas apsūdzības.”
[Neoficiāls tulkojums]

II — Tiesvedības priekšvēsture

- 10 Prāvas rašanās faktus, kas izklāstīti pārsūdzētā sprieduma 10.–32. punktā, var rezumēt šādi.
- 11 1995. gada 1. janvārī, apvienojot *Thyssen Stahl* un *Fried Krupp AG Hoesch-Krupp* darbību nerūsējošā tērauda plakanu izstrādājumu nozarē, radās saskaņā ar Vācijas tiesībām reģistrēta sabiedrība *Krupp Thyssen Nirosta GmbH*. *Thyssen Stahl* turpināja patstāvīgu darbību citās nozarēs. Uzņēmuma nosaukuma vairākkārtējas maiņas rezultātā *Krupp Thyssen Nirosta GmbH* kļuva par *ThyssenKrupp Stainless AG* un visbeidzot — par *ThyssenKrupp Nirosta GmbH*.
- 12 Nerūsējošais tērauds ir īpašs tērauda veids, kas ir izturīgs pret koroziju, tāpēc ka tiek izmantoti dažādi sakausējuma materiāli (niķelis, hroms un molibdēns). Tas tiek izmantots plakanos izstrādājumos (plāksnēs vai spolēs; velmējot ar karsto vai auksto metodi) vai garos izstrādājumos (stieņos, stieplu stieņos, šķirņu velmējumos; velmējot ar karsto metodi vai apstrādājot līdz galam), un uz lielāko daļu no tiem attiecas EOTK līgums.

- 13 1995. gada 16. martā Komisija vairākiem nerūsējošā tērauda ražotājiem lūdza tai sniegt informāciju par uzcenojumu, kuru sauc par “sakausējuma piemaksu” un aprēķina atbilstoši šo sakausējuma materiālu izmaksām, kuras pieskaita nerūsējošā tērauda pamata cenai. Minēto sakausējuma materiālu izmaksas veido būtisku un ļoti mainīgu ražošanas izmaksu daļu. Pamatojoties uz ievākto informāciju, 1995. gada 19. decembrī Komisija 19 uzņēmumiem nosūtīja paziņojumu par iebildumiem.
- 14 1996. gada decembrī un 1997. gada janvārī daži uzņēmumi, tostarp apelācijas sūdzības iesniedzēja un *Thyssen Stahl*, Komisijai darīja zināmu savu vēlmi sadarboties. 1997. gada 24. aprīlī šī pēdējā katram no attiecīgajiem uzņēmumiem, tostarp apelācijas sūdzības iesniedzējai un *Thyssen Stahl*, nosūtīja jaunu paziņojumu par iebildumiem, uz kuru katrs no šiem abiem uzņēmumiem atbildēja atsevišķi.
- 15 Ar Komisijai adresētu 1997. gada 23. jūlija vēstuli (turpmāk tekstā — “1997. gada 23. jūlija paziņojums”) apelācijas sūdzības iesniedzēja norādīja:

“Attiecībā uz nosaukumā minēto procedūru [Lieta IV/35.814 — *ThyssenKrupp Stainless*] jūs lūdzāt [*Thyssen Stahl*] likumīgajam pārstāvim, lai [apelācijas sūdzības iesniedzēja] skaidri apstiprinātu, ka tā uzņemas atbildību par jebkādu [*Thyssen Stahl*] iespējamo rīcību pēc [*Thyssen Stahl*] darbības nerūsējošo plakano izstrādājumu nozarē pārņemšanas tiktāl, ciktāl runa ir par [tas attiecas uz] nerūsējošiem plakaniem izstrādājumiem, kas ir šīs procedūras priekšmets, un par laika posmu līdz 1993. gadam. Ar šo mēs jums skaidri dodam šo apstiprinājumu [to apstiprinām].”

- 16 Ar 1998. gada 21. janvāra Lēmumu 98/247/EOTK par EOTK liguma 65. panta piemērošanas procedūru (Lieta IV/35.814 — Sakausējuma piemaksa) (OV L 100, 55. lpp.;

turpmāk tekstā — “sākotnējais lēmums”) Komisija konstatēja, ka vairums nerūsējošā tērauda plakano izstrādājumu ražotāju, tostarp apelācijas sūdzības iesniedzēja un *Thyssen Stahl*, 1993. gada 16. decembrī Madridē (Spānija) notikušās sanāksmes laikā ir vienojušies saskaņoti paaugstināt savas cenas, mainot sakausējuma piemaksas aprēķināšanas parametrus, sākot ar 1994. gada 1. februāri. No iepriekš minētā tā secināja, ka attiecīgie uzņēmumi esot pārkāpuši EOTKL 65. panta 1. punkta noteikumus.

- 17 Sākotnējais lēmums tika paziņots apelācijas sūdzības iesniedzējai, nevis *Thyssen Stahl*, jo Komisija, pamatojoties uz 1997. gada 23. jūlija paziņojumu, uzskatīja, ka par *Thyssen Stahl* rīcību bija atbildīga apelācijas sūdzības iesniedzēja. Tāpēc tā tai piemēroja naudas sodu arī par faktiem, kuros tika vainota *Thyssen Stahl*, un par laikposmu no 1993. gada decembra līdz 1995. gada 1. janvārim.
- 18 1998. gada 11. martā apelācijas sūdzības iesniedzēja cēla prasību, lūdzot tostarp atcelt sākotnējo lēmumu.
- 19 Ar savu 2001. gada 13. decembra spriedumu apvienotajās lietās T-45/98 un T-47/98 *Krupp Thyssen Stainless* un *Acciai speciali Terni*/Komisija (*Recueil*, II-3757. lpp.) Pirmās instances tiesa atcēla sākotnējo lēmumu tiktāl, ciktāl ar to apelācijas sūdzības iesniedzējai tika piedēvēta atbildība par EOTKL 65. panta 1. punkta noteikumu pārkāpumu, kuru bija izdarījusi *Thyssen Stahl*, un tādēļ samazināja naudas sodu. Tā uzskatīja, ka Komisija nebija devusi apelācijas sūdzības iesniedzējai iespēju sniegt apsvērumus par *Thyssen Stahl* pārmestajiem faktiem un tādējādi pārkāpusi tiesības uz aizstāvību.
- 20 Ar savu 2005. gada 14. jūlija spriedumu apvienotajās lietās C-65/02 P un C-73/02 P *ThyssenKrupp*/Komisija (Krājums, I-6773. lpp.) Tiesa noraidīja apelācijas sūdzības iesniedzējas un Komisijas iesniegtās apelācijas sūdzības par minēto spriedumu.

- 21 Pēc sarakstes ar apelācijas sūdzības iesniedzēju un *Thyssen Stahl* Komisija 2006. gada 5. aprīlī apelācijas sūdzības iesniedzējai nosūtīja paziņojumu par iebildumiem. Apelācijas sūdzības iesniedzēja uz šo paziņojumu par iebildumiem atbildēja ar 2006. gada 17. maija vēstuli, un 2006. gada 15. septembrī notika atklāta tiesas sēde.
- 22 2006. gada 20. decembrī Komisija pieņēma strīdīgo lēmumu. No šā lēmuma preambulas izriet, ka tas ir pamatots tostarp ar EOTK līgumu, it īpaši EOTKL 65. pantu, kā arī EK līgumu un Regulu Nr. 1/2003. Minētā lēmuma rezolutīvajā daļā tostarp ir noteikts:

“1. pants

[*Thyssen Stahl*] laika periodā no 1993. gada 16. decembra līdz 1994. gada 31. decembrim ir pārkāpusi EOTKL 65. panta 1. punkt[a noteikumus], saskaņoti grozot un piemērojot atsauces vērtības sakausējuma piemaksas aprēķināšanas formulā, proti, veicot darbības, kuru mērķis un sekas bija [normālu] konkurences [apstākļu] ierobežošana un kropļošana kopējā tirgū.

2. pants

1. Par 1. pantā paredzēto pārkāpumu tiek noteikts [piemērots] naudas sods EUR 3 168 000 [apmērā].

2. Tā kā [apelācijas sūdzības iesniedzēja] ar 1997. gada 23. jūlija [paziņojumu] ir uzņēmusies atbildību par [*Thyssen Stahl*] rīcību, naudas sods tiek uzlikts [piemērots] [apelācijas sūdzības iesniedzējai].”

III — Tiesvedība Pirmās instances tiesā un pārsūdzētais spriedums

- 23 Ar 2007. gada 6. februārī Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegto prasības pieņemšanu apelācijas sūdzības iesniedzēja cēla prasību par strīdīgā lēmuma atcelšanu saskaņā ar EKL 225. un 230. pantu.
- 24 Pirmajā prasības pamatā apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvoja, ka esot pārkāpts *nulla poena sine lege* princips, jo EOTKL 65. panta 1. punkts ticis piemērots pēc EOTK līguma darbības beigām. Tās otrais prasības pamats bija par Regulas Nr. 1/2003 un EOTKL 65. panta kopīgas piemērošanas prettiesiskumu. Trešajā prasības pamatā apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvoja, ka esot pārkāpts *res judicata* princips, jo iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *ThyssenKrupp*/Komisija 88. punktā Tiesa esot konstatējusi, ka tā nav atbildīga par *Thyssen Stahl* rīcību.
- 25 Saistībā ar ceturto prasības pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvoja, ka ar 1997. gada 23. jūlija paziņojumu nevarot pamatot ne tās atbildību, ne arī naudas soda samaksas pienākuma pāreju. Piektajā prasības pamatā tā apgalvoja, ka ar strīdīgo lēmumu tiekot pārkāpts “precizitātes princips”, jo ne soda piemērošanas juridiskais pamats, ne jēdziens “atbildības uzņemšanās ar privāttiesisku paziņojumu” neesot noteikti pietiekami skaidri.
- 26 Sestais prasības pamats bija par principa *non bis in idem* pārkāpumu, nododot atbildību ar privāttiesisku paziņojumu. Septītajā prasības pamatā apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvoja, ka *Thyssen Stahl* izdarītajam pārkāpumam esot iestājies noilgums. Astotais un devītais prasības pamats bija par tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, kas esot noticis, pirmkārt, tiesību iepazīties ar lietas materiāliem pārkāpuma un, otrkārt, paziņojuma par iebildumiem prettiesiskuma dēļ.

- 27 Pakārtoti — saistībā ar desmito prasības pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvoja, ka naudas soda summa esot aprēķināta kļūdaini, jo Komisija nebija ņēmusi vērā, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja neapstrīd pārkāpuma pastāvēšanu kopumā.
- 28 Pārsūdzētā sprieduma 37. un 38. punktā ir precizēts, ka lietas dalībnieki tika uzklauti 2008. gada 11. decembra tiesas sēdē un ka šīs tiesas sēdes laikā apelācijas sūdzības iesniedzēja norādīja, ka tā atsauc 1997. gada 23. jūlija paziņojumu, un tas tika atzīmēts tiesas sēdes protokolā.
- 29 Pārsūdzētajā spriedumā Pirmās instances tiesa prasību noraidīja un apelācijas sūdzības iesniedzējai piesprieda atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 30 Būtībā Pirmās instances tiesa vispirms secināja, ka EOTKL 65. panta 1. punkta piemērošana pēc 2002. gada 23. jūlija attiecībā uz agrākiem faktiem nav pretrunā *nulla poena sine lege* principam un ka šīs piemērošanas nolūkā Komisija varēja pamatot savu kompetenci ar Regulu Nr. 1/2003. Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka Tiesa iepriekš minētajā ar *res judicata spēku* apveltītajā spriedumā apvienotajās lietās *ThyssenKrupp/Komisija* ir konstatējusi, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja saskaņā ar 1997. gada 23. jūlija paziņojumu ir atbildīga par *Thyssen Stahl* rīcību.
- 31 Turklāt Pirmās instances tiesas ieskatā gan sankcijas, gan minētās atbildības nodošanas juridiskais pamatojums bija pietiekami skaidri noteikts, pirmkārt, Regulas Nr. 1/2003 7. panta 1. punktā un 23. panta 2. punktā un, otrkārt, 1997. gada 23. jūlija paziņojumā. Apgalvotais *non bis in idem* principa pārkāpums tika noraidīts, jo saskaņā ar minēto paziņojumu *Thyssen Stahl* izdarītais pārkāpums esot bijis attiecināms uz apelācijas sūdzības iesniedzēju. Šim pārkāpumam Pirmās instances tiesas ieskatā nebija iestājies noilgums, tāpēc ka noilgums bija jāizvērtē attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzēju un tas tika apturēts uz tiesvedības, kurā tika apstrīdēts sākotnējais lēmums, laiku.

- 32 Visbeidzot, Pirmās instances tiesa nosprieda, ka paziņojums par iebildumiem bija likumīgs un ka Komisija nav ne pārkāpusi apelācijas sūdzības iesniedzējas tiesības iepazīties ar lietas materiāliem, ne pieļāvusi kļūdu, neņemdamā vērā apgalvoto minētā pārkāpuma pastāvēšanas kopumā neapstrīdēšanu.

IV — Lietas dalībnieku prasījumi

- 33 Apelācijas sūdzības iesniedzēja lūdz Tiesu:

— atcelt pārsūdzēto spriedumu;

— pakārtoti — nosūtīt lietu atpakaļ Vispārējai tiesai;

— pakārtotāk — samazināt tai strīdīgā lēmuma 2. pantā piemērotā naudas soda apmēru, un

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

- 34 Komisija lūdz Tiesu:

— apelācijas sūdzību noraidīt un pārsūdzēto spriedumu atstāt negrozītu, un

— piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

V — Par lūgumu atkārtoti sākt mutvārdu procesu

- 35 Ar Tiesas kanceleijā 2010. gada 28. oktobrī iesniegtu pieteikumu Komisija tai lūdza saskaņā ar Tiesas Reglamenta 61. pantu atsākt mutvārdu procesu gadījumā, ja tai būtu jāapskata jautājumi par “*res judicata* principa ierobežošanu sacīkstes principa dēļ”, par Komisijas iespēju administratīvā posmā pēc šā sprieduma pasludināšanas saistībā ar strīdīgo rīcību piemērot naudas sodu *Thyssen Stahl* vai par no sākotnējā lēmuma par noilguma termiņa apturēšanu atcelšanas izrietošajām sekām. Proti, pēc tās domām, šie jautājumi ir iztirzāti ģenerālvokāta secinājumu 155., 174.–176. un 198.–212. punktā, bet nav tiesvedības priekšmets un lietas dalībnieki tos nav apsprieduši.
- 36 Saskaņā ar minēto tiesību normu par šo lūgumu tika uzklaussīts ģenerālvokāts.
- 37 Tiesa pēc savas ierosmes vai, ievērojot ģenerālvokāta ieteikumu vai arī lietas dalībnieku lūgumu, var izdot rīkojumu par atkārtotu mutvārdu procesa sākšanu atbilstoši Tiesas Reglamenta 61. pantam, ja tā uzskata, ka tai nav pietiekami skaidri lietas apstākļi vai ka lieta ir jāizskata, ņemot vērā argumentu, ko lietas dalībnieki nav apsprieduši (skat. 2009. gada 8. septembra spriedumu lietā *C-42/07 Liga Portuguesa de Futebol Profissional* un *Bwin International*, Krājums, I-7633. lpp., 31. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 38 Tiesa uzskata, ka šajā gadījumā tai ir visa vajadzīgā informācija, lai lietu izspriestu, un ka lieta nav jāizskata, ņemot vērā argumentu, ko lietas dalībnieki Tiesā nav apsprieduši.

39 Tādēļ nav jāizdod rīkojums par atkārtotu mutvārdu procesa sākšanu.

VI — Par apelācijas sūdzību

40 Apelācijas sūdzības iesniedzēja izvirza piecus prasības pamatus. Pirmais no tiem ir par *nulla poena sine lege* principa pārkāpumu, jo EOTKL 65. panta 1. punkts ir piemērots pēc 2002. gada 23. jūlija, Regulas Nr. 1/2003 23. panta kļūdainu piemērošanu, pārkāpjot EOTKL 65. panta 1. punkta noteikumus, EOTKL dalībvalstu suverenitātes aizskārumu un Pirmās instances tiesas 2007. gada 12. septembra sprieduma lietā T-25/04 *González y Díez/Komisija* (Krājums, II-3121. lpp.) nepiemērojamību attiecībā uz šīs lietas faktiskajiem apstākļiem.

41 Saistībā ar otro prasības pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka tai par *Thyssen Stahl* rīcību veiktā atbildības piedēvēšana iepriekš minētajā spriedumā apvienotajās lietās *ThyssenKrupp/Komisija* nav tikusi konstatēta ar *res judicata* spēku, ka Pirmās instances tiesa nav ievērojusi *res judicata* principa tvērumu, ir pārkāpusi tiesības uz aizstāvību un ir kļūdaini nospriedusi, ka ar 1997. gada 23. jūlija paziņojumu *Thyssen Stahl* atbildība esot nodota [apelācijas sūdzības iesniedzējai].

42 Trešais apelācijas sūdzības pamats ir par kā strīdīgā lēmuma, tā minētās atbildības nodošanas juridiskā pamata neprecizēšanu, ko Pirmās instances tiesa kļūdas pēc nesot norādījusi. Ar savu ceturto pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja Pirmās instances tiesai pārmet noilgumu regulējošo noteikumu pārkāpumu. Piektais apelācijas sūdzības pamats ir par naudas soda summas aprēķināšanas principu pārkāpumu.

A — Par pirmo apelācijas sūdzības pamatu un trešā pamata pirmo daļu — “*nulla poena sine lege*” un “*precizitātes*” principu pārkāpumu, kā arī Komisijas kompetences neesamību

1. Lietas dalībnieku argumenti

- 43 Pirmajā pamatā apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, pirmkārt, ka EOTKL 65. panta 1. punkta piemērošana pēc 2002. gada 23. jūlija esot pretrunā *nulla poena sine lege* principam, jo EOTK līgums un pilnvaras, ar kurām tajā tika apveltīta Komisija, minētajā dienā saskaņā ar EOTKL 97. pantu izbeidzās. Tā uzsver, ka, ņemot vērā Kopienas tiesībās un starptautiskajās tiesībās noteikto aizliegumu pēc analogijas interpretēt krimināltiesību normas un tiesību normas par naudas sodiem, soda juridiskajam pamatam skaidri un nepārprotami jāizriet no pozitīvajām tiesībām.
- 44 Pēc apelācijas sūdzības iesniedzējas domām, apstākļi, ka pēc 2002. gada 23. jūlija noteiktas darbības, kas pirms tam ietilpa EOTK līguma piemērošanas jomā, varētu ietilpt EK līguma piemērošanas jomā, neļauj izdarīt nekādus secinājumus jautājumā par iespēju pēc minētās dienas, pamatojoties uz EOTKL 65. panta 1. punktu, sodīt par pārkāpumiem, kas beigušies pirms minētās dienas.
- 45 Pirmās instances tiesa esot sajaukusi Kopienas tiesību sistēmas vienotības un kontinuitātes jēdzienus, no šiem jēdzieniem secinādama, ka EOTK līgums esot piemērojams saskaņā ar EK līgumu. Tā kā EOTK līgums un EK līgums ir starptautisko publisko tiesību līgumi, uz tiem attiecas Vīnes 1969. gada 23. maija Konvencijas par starptautisko līgumu tiesībām 70. pantā noteiktie principi, saskaņā ar kuriem no spēku zaudējuša starptautisko tiesību līguma nevar izrietēt ne līgumsaistības, ne pilnvaras.

- 46 Pat pieņemot, ka Kopienu līgumi ir jāinterpretē saskaņā ar vienotiem principiem, tas nenozīmē, ka Komisijai būtu kādas vispārīgas to īstenošanas pilnvaras, kas būtu neatkarīgas no dažādu tiesību sistēmas esamības, kura izriet no dažādiem līgumiem. Turklāt no vairākiem Kopienu tiesību aktiem izriet, ka iestādēm ir tikai konkrētas piešķirtās pilnvaras, kas izriet no juridiski patstāvīgiem līgumiem.
- 47 Tādējādi, tā kā Komisijai vairs nav ar EOTK līgumu pamatotu pilnvaru, jautājumam, vai pārkāpumu, par kuriem paredzēts sods EOTKL 65. pantā un EKL 81. pantā, elementi atbilst un ir interpretējami vienādi, pēc apelācijas sūdzības iesniedzējas domām, nav nozīmes. Proti, apstākļi, ka noteiktu valstu tiesībās aizliegtas vienošanās veidojošie elementi tiek interpretēti tāpat kā EKL 81. un 82. pantā paredzētie, nenozīmē, ka Komisijas kompetencē būtu piemērot attiecīgos valstu noteikumus.
- 48 Apelācijas sūdzības iesniedzēja norāda, ka saskaņā ar Pirmās instances tiesas judikatūru EOTK līguma *lex specialis* iedaba attiecībā pret EK līgumu nevar pamatot Komisijas kompetenci saskaņā ar EOTKL 65. panta 5. punktu pēc EOTK līguma darbības beigām. Tā uzskata, ka šis apsvērums ir paplašināti jāattiecinā arī uz EOTKL 65. panta 1. punktu, jo šis pēdējais ir soda juridiskā pamata sastāvdaļa. Princips *lex specialis derogat legi generali* tātad nevarot pamatot spēkā vairs neesošā EOTKL 65. panta 1. punkta piemērošanu, jo šis princips regulē vienīgi attiecības, kas pastāv starp divām spēkā esošām normām.
- 49 Neesot pārejas noteikumiem, kam būtu juridiskas normas spēks — kas gan tā nav Komisijas 2002. gada 18. jūnija Paziņojuma par noteiktiem konkurences lietu izskatīšanas aspektiem pēc EOTK līguma spēka zaudēšanas (OV C 152, 5. lpp.) gadījumā — un kas ļautu Komisijai sodīt par EOTKL 65. panta 1. punkta noteikumu pārkāpumiem pēc 2002. gada 23. jūlija, nevienā līgumu vai atvasināto tiesību noteikumā neesot paredzēta iespēja Komisijai pēc 2002. gada 23. jūlija pieņemt tādu lēmumu kā strīdīgais lēmums.

- 50 Otrkārt, apelācijas sūdzības iesniedzēja uzsver, ka pēc EOTK līguma darbības beigām vairs nav juridiskas normas, kurā būtu paredzēti sodi EOTKL 65. panta 1. punkta noteikumu pārkāpuma gadījumā, jo šā panta 5. punkts ir zaudējis spēku līdz ar EOTK līgumu, un šo apstākli Pirmās instances tiesa esot atzinusi savā agrākajā judikatūrā.
- 51 Uzskatīdama, ka Regulas Nr. 1/2003 23. pants būtu jāinterpretē tādējādi, ka tajā Komisijai būtu atļauts sodīt par EOTK līguma noteikumu pārkāpumiem, pat ja šajā tiesību normā nav nevienas atsauces uz EOTKL 65. pantu, Pirmās instances tiesa, pēc apelācijas sūdzības iesniedzējas domām, ir pārkāpusi principu *nulla poena sine lege*, no kura izriet, ka krimināltiesību normas nevar interpretēt plašāk par tajās tieši noteikto. Šīs pēdējās nevarot vēsturiski, sistēmiski vai teleoloģiski interpretēt plaši, jo tas būtu līdzvērtīgi piemērošanai pēc analogijas, kas sodu tiesību jomā ir aizliegta.
- 52 Šajā ziņā apelācijas sūdzības iesniedzēja norāda, ka no judikatūras izriet, ka sodu var piemērot tikai tad, ja tas ir balstīts uz skaidru un nepārprotamu juridisku pamatu, kurā īpaši paredzēta soda piemērošana par attiecīgajiem nodarījumiem. No iepriekš izklāstītā tā secina, ka Tiesa sodu tiesību jomā ir liegusi veikt jebkādu sistēmisku vai teleoloģisku interpretāciju, kas paplašinātu attiecīgo tiesību normu burtisko nozīmi. Taču Pirmās instances tiesa esot veikusi aizliegtu interpretāciju pēc analogijas.
- 53 Treškārt, apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka nav izpildīti nosacījumi, lai Regulas Nr. 1/2003 23. pantu pēc analogijas piemērotu EOTKL 65. panta 1. punkta noteikumu pārkāpumam. Proti, esot vajadzīgs, lai fakti būtu analogiski tiem, kuriem piemērojams minētais 23. pants, un būtu likumdevēja mērķim neatbilstošs likuma robs.

- 54 Taču, pēc apelācijas sūdzības iesniedzējas domām, pat pieņemot, ka EOTKL 65. panta 1. punkts visos būtiskajos aspektos būtu identisks EKL 81. pantam, kas gan tā nav, jo objektīvā puse daudzējādā ziņā atšķiras, likumdevēja mērķim neatbilstoša likuma roba nav. Proti, saskaņā ar demokrātijas principiem un varas dalīšanas principu tiesa varot aizpildīt tikai likuma robus, kurus likumdevējs nav ievērojis pretēji izvirzītajam mērķim. Tiesas kompetencē neesot labot likumdevēja darbību, piemērojot tiesību normas, kas tai šķiet piemērotākas par spēkā esošajām.
- 55 Apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka šajā gadījumā uz šāda likuma roba neesamību norādot apstākļi, ka likumdevējs nav paredzējis nevienu pārejas noteikumu, lai gan vairākās citās EOTK līguma jomās ir pieņemti pagarināšanas vai pārejas noteikumi, un ka ar Padomē 1998. gada 20. jūlijā rīkotajā Padomes un dalībvalstu valdību pārstāvju sanāksmē pieņemto Rezolūciju par Eiropas Ogļu un tērauda kopienas dibināšanas līguma izbeigšanos (OV C 247, 5. lpp.) Eiropas Savienības Padome un minētie pārstāvji, izrādot gatavību veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai risinātu no minētā līguma izbeigšanās izrietošos jautājumus, esot aicinājuši Komisiju iesniegt priekšlikumus par citām jomām, ko skārusi šī izbeigšanās, taču saistībā ar aizliegto vienošanos tiesībām Komisija uz šo aicinājumu neesot atbildējusi.
- 56 Ceturtkārt, apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka Regulas Nr. 1/2003 23. panta piemērošana EOTKL 65. panta 1. punkta noteikumu pārkāpumam esot pretrunā EKL 5. pantam, 7. panta 1. punktam un 83. pantam, jo šā 23. panta piemērošana nevarot pārsniegt minētās regulas pilnvarojuma pamatā atļauto. Pat pieņemot, ka Padome būtu vēlējusies minēto 23. pantu izteikt tā, ka tajā tiek ļauts sodīt par EOTKL 65. panta 1. punkta noteikumu pārkāpumiem, tas neesot bijis iespējams, jo EK līgumā piešķirtā kompetence attiecas tikai uz tā tiesību normu piemērošanu.

- 57 Apelācijas sūdzības iesniedzēja norāda, ka no EKL 5. panta, 7. panta 1. punkta otrā teikuma un 211. panta izriet, ka saistībā ar EK līgumā Kopienų iestādēm noteikto uzdevumu izpildi Komisijas kompetences un pilnvaras EK līgumā ir attiecinātas tikai un vienīgi uz minēto līgumu. Tā kā nodarījuma sastāvs un tā tiesiskās sekas kopīgi veidojot soda juridisko pamatu, šī loģika attiecoties gan uz pārkāpuma tiešajām juridiskajām sekām, gan uz nodarījuma sastāvu.
- 58 Apelācijas sūdzības iesniedzēja precizē, ka EKL 83. pantā Padome ir pilnvarota tikai pieņemt regulu, kas vajadzīga, lai piemērotu EKL 81. un 82. pantu. Tādēļ tas, ka Regulas Nr. 1/2003 23. panta piemērošanas jomā ietilpst tikai EK līguma normu pārkāpumi, neesot likumdošanas kļūda, ko varētu labot, minēto 23. pantu pēc analogijas piemērojot attiecībā uz EOTKL 65. panta 1. punkta noteikumu pārkāpumiem.
- 59 Uzskatīdama, ka Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktā ir izklāstīta procesuālo tiesību norma, Pirmās instances tiesa esot pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā. Proti, pēc apelācijas sūdzības iesniedzējas domām, minētais 23. pants ir materiālo tiesību norma, kurā ir piešķirtas sodīšanas pilnvaras, pilnvarojot Komisiju piemērot EK līgumā tieši neparedzētus naudas sodus par EKL 81. un 82. panta noteikumu pārkāpumiem.
- 60 Apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka pārsūdzētā sprieduma 85. punktā Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi loģikas kļūdu, pamatodama EOTKL 65. panta 1. punkta piemērojamību ar likuma piemērošanu laikā regulējošu tiesību normu, atbilstoši kurai piemērojamas faktu iestāšanās laikā spēkā esošās materiālo tiesību normas. Proti, spēku zaudējušas tiesību normas piemērošana laikā nozīmētu, ka Komisija būtu saglabājusi, kas gan šajā gadījumā tā nav, savu kompetenci piemērot attiecīgās tiesību sistēmas normas.

- 61 Piektkārt, apelācijas sūdzības iesniedzēja norāda, ka pārsūdzētais spriedums aizskarot EOTK līguma dalībvalstu suverenitāti, jo līdz ar šā līguma spēka zaudēšanu kompetence piemērot sodus attiecīgajā jomā ir tikusi atjaunota dalībvalstīm, kuras bija nodevušas sodīšanas tiesības Komisijai vienīgi līdz šīs spēka zaudēšanas dienai.
- 62 Sestkārt, apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, pirmkārt, ka Pirmās instances tiesa kļūdaini ir atsaukusies uz iepriekš minētā sprieduma lietā *González y Díez/Komisija* 57. un nākamajiem punktiem. Pat pieņemot, ka šis spriedums ir pamatots, tas esot taisīts valsts atbalsta jomā. Taču aizliegto vienošanos jomā naudas sodu piemērošanai atbilstoši principam *nulla poena sine lege* esot vajadzīgi stingrāki noteikumi.
- 63 Otrkārt, Pirmās instances tiesa esot norādījusi, ka valsts atbalsta tiesību normu neievērošanas dēļ radies konkurences izkropļojums var radīt sekas arī vēl kādu laiku pēc EOTK līguma darbības beigām atbilstoši EK līgumam. Savukārt šī lieta, pēc apelācijas sūdzības iesniedzējas domām, attiecas uz EOTKL 65. panta noteikumu pārkāpumu, kas beidzies 1998. gada janvārī un tātad dienā, kad tika piemērots naudas sods, proti, 2006. gada 20. decembrī, vairs neradīja nekādas sekas, kuras varētu novērst, tikai nosakot naudas sodu.
- 64 Ar trešā pamata pirmo daļu apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka, nosprieždama, ka no strīdīgā lēmuma izrietot, ka Komisija Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktu bija iecerējusi piemērot kopā ar EOTKL 65. panta 1. punktu, Pirmās instances tiesa, lai paredzētu sodu šajā lietā, nav ievērojusi “juridiskā pamata precizitātes principu”, atbilstoši kuram sodu var piemērot tikai tad, ja tas ir balstīts uz skaidru un nepārprotamu tiesisku pamatu. Taču Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktā sodi esot paredzēti nevis par EOTKL 65. panta 1. punkta noteikumu pārkāpumu, bet vienīgi EKL 81. un 82. panta noteikumu pārkāpumu gadījumā.

2. Tiesas vērtējums

- 65 Vispirms ir jākonstatē, ka par jebkuru nolīgumu, kurš atbilst EOTKL 65. panta 1. punktā paredzētajai objektīvajai pusei un ir noslēgts vai izpildīts pirms EOTK līguma darbības beigām 2002. gada 23. jūlijā, šo datumu ieskaitot, Komisija varēja pieņemt lēmumu, ar kuru tiek piemērots naudas sods uzņēmumiem, kuri ir piedalījušies šādā nolīgumā vai ir to izpildījuši, pamatojoties uz EOTKL 65. panta 5. punktu.
- 66 Turklāt jākonstatē, ka par jebkuru nolīgumu, kurš atbilst EOTKL 65. panta 1. punktā paredzētajai objektīvajai pusei un ir noslēgts vai izpildīts laika posmā no 2002. gada 24. jūlija līdz 2009. gada 30. novembrim, Komisija varēja pieņemt šādu lēmumu, pamatojot to ar EKL 81. pantu un Padomes 1962. gada 6. februāra Regulas Nr. 17 Pirmā Regula par [EK līguma 81.] un [82.] panta īstenošanu (OV 1962, 13, 204. lpp.) 15. panta 2. punkta a) apakšpunktu vai Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu.
- 67 Visbeidzot, nav apstrīdēts, ka arī par jebkuru nolīgumu, kurš atbilst EOTKL 65. panta 1. punktā paredzētajai objektīvajai pusei un ir noslēgts vai izpildīts, sākot no 2009. gada 1. decembra, Komisija var pieņemt šādu lēmumu, pamatojot to ar LESD 101. pantu un Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu.
- 68 Šajā lietā apelācijas sūdzības iesniedzēja būtībā apstrīd Pirmās instances tiesas konstatējumu, atbilstoši kuram Komisija ar strīdīgo lēmumu, kas pieņemts pēc 2002. gada 23. jūlija, par piedalīšanos tāda nolīguma noslēgšanā un izpildē, kurš atbilst EOTKL 65. panta 1. punktā paredzētajai objektīvajai pusei, varēja piemērot naudas sodu šai sabiedrībai, pamatojot to ar EOTKL 65. panta 1. un 5. punktu apvienojumā ar Regulas Nr. 1/2003 7. panta 1. punktu un 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu.

- 69 Pirmkārt, jautājumā par Komisijas kompetenci Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 74. punktā uzskatīja, ka tiesību normai, kas ir akta juridiskais pamats un kas pilnvaro Eiropas Savienības iestādi pieņemt attiecīgo aktu, ir jābūt spēkā šā akta pieņemšanas brīdī, kā tas esot Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta gadījumā.
- 70 Pārsūdzētā sprieduma 76.–79. punktā Pirmās instances tiesa norādīja, ka EOTK līgums saskaņā ar EKL 305. panta 1. punktu bija *lex specialis*, kas ir atkāpe no *lex generalis*, kāds ir EK līgums, un ka, ņemot vērā, ka EOTK līgums 2002. gada 23. jūlijā zaudēja spēku, 2002. gada 24. jūlijā no EK līguma izrietošās vispārējās sistēmas piemērošanas jomā tika iekļautas arī nozares, ko sākotnēji reglamentēja EOTK līgums.
- 71 Pārsūdzētā sprieduma 80.–82. punktā Pirmās instances tiesa precizēja, ka EOTK līgumā paredzētā juridiskā režīma aizstāšana ar EK līgumā paredzēto režīmu ir jāskata kontekstā ar Savienības tiesību sistēmu un tās mērķiem, jo brīvas konkurences režīma ieviešana un uzturēšana ir viens no pamatprincipiem, kas ir paredzēts gan EK līgumā, gan EOTK līgumā. Saistībā ar to Pirmās instances tiesa uzsvēra, ka nolīgumu un saskaņotu darbību jēdzieni EOTKL 65. panta 1. punkta izpratnē atbilst nolīgumu un saskaņotu darbību jēdzieniem EKL 81. panta izpratnē un ka Savienības tiesās abas šīs tiesību normas ir interpretētas vienādi.
- 72 Tādējādi pārsūdzētā sprieduma 83. un 84. punktā Pirmās instances tiesa nolēma, ka Savienības tiesību sistēmas kontinuitāte prasa, lai Komisija nodrošinātu, ka attiecībā uz situācijām, kas radušās saskaņā ar EOTK līgumu, tiek ievērotas tiesības un izpildīti pienākumi, kuri *eo tempore* gan dalībvalstīm, gan privātpersonām ir saistoši saskaņā ar EOTK līgumu, un ka līdz ar to Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ļauj Komisijai pēc 2002. gada 23. jūlija sodīt par aizliegtu vienošanos noslēgšanu nozarēs, kas ietilpst EOTK līguma *ratione materiae* un *ratione temporis* piemērošanas jomā.

- 73 Šajos apsvērumos nav pieļauta neviena kļūda tiesību piemērošanā. Proti, no judikatūras izriet, ka, pirmkārt, saskaņā ar visām dalībvalstu tiesību sistēmām kopīgu principu, kura izcelsme ir saistīta jau ar romiešu tiesībām, tiesību aktu izmaiņu gadījumā, ja vien likumdevējs nav īpaši paudis pretēju gribu, ir jānodrošina tiesisko struktūru pēctecība un, otrkārt, ka šis princips ir piemērojams arī grozījumiem Savienības primārajos tiesību aktos (šajā ziņā skat. 1969. gada 25. februāra spriedumu lietā 23/68 *Klomp, Recueil*, 43. lpp., 13. punkts).
- 74 Kā pamatoti norādījusi Komisija, nekas neliecina, ka Savienības likumdevējs būtu gribējis, ka pēc EOTK līguma darbības beigām varētu izvairīties no jebkāda soda piemērošanas par slepenu, tajā aizliegtu rīcību veikšanu.
- 75 Proti, pirmkārt, kā izriet no šā sprieduma 55. punkta, pati apelācijas sūdzības iesniedzēja ir uzsvērusi, ka Padome un dalībvalstu valdību pārstāvji esot izrādījuši gatavību veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai risinātu no minētā līguma izbeigšanās izrietošos jautājumus. Otrkārt, Komisija ir precizējusi, ka tai priekšlikumi par pārejas noteikumiem ir jāiesniedz tikai gadījumā, ja šāda rīcība ir atzīta par vajadzīgu, un ka, ņemot vērā piemērojamus vispārējos tiesību principus, tā uzskatīja, ka šādas vajadzības aizliegto vienošanos tiesību jomā neesot bijis.
- 76 No tā izriet, ka ar pārejas noteikumu neesamību šajā jautājumā apelācijas sūdzības iesniedzēja nevar pamatot nevienu juridiski korektu argumentu.
- 77 Turklāt, kā izriet no šī sprieduma 65.–67. punktā konstatētā, pēctecība EOTK līguma, EK līguma un LESD starpā nodrošina, ka, lai garantētu brīvu konkurenci, Komisija varēja sodīt jebkuru EOTKL 65. panta 1. punktā paredzētajai objektīvajai pusei atbilstošu rīcību, kas veikta pirms vai pēc 2002. gada 23. jūlija, un tā joprojām ir tieši tā darīt.

- 78 Šādos apstākļos būtu pretēji Līgumu mērķiem un to saskaņotībai, kā arī nesavienojami ar Savienības tiesību sistēmas kontinuitāti, ja Komisija nespētu nodrošināt vienveidīgu EOTK līguma piemērošanu, jo šajā līgumā iekļautās tiesību normas turpina radīt tiesiskas sekas pat pēc tam, kad tas zaudējis spēku (šajā ziņā skat. 2007. gada 18. jūlija spriedumu lietā C-119/05 *Lucchini*, Krājums, I-6199. lpp., 41. punkts).
- 79 Otrkārt, saistībā ar iepriekš minēto Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 85., 86. un 89. punktā pamatoti ir nospriedusi, ka principi, ar ko nosaka tiesību normu piemērošanu laikā, kā arī prasības, kas jāievēro saistībā ar tiesiskās drošības un tiesiskās palāvības aizsardzības principiem, nosaka pienākumu piemērot EOTKL 65. panta 1. un 5. punktā paredzētās materiālo tiesību normas tiem šīs lietas faktiem, kuri ietilpst šo tiesību normu *ratione materiae* un *ratione temporis* piemērošanas jomā.
- 80 Konkrētāk, tiktāl, ciktāl apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka strīdīgais lēmums esot pretrunā principam *nulla poena sine lege* un kādam apgalvotam “precizitātes principam”, tostarp tāpēc, ka ne Regulā Nr. 1/2003, ne EKL 83. pantā nav atsauces uz EOTKL 65. pantu, jāatgādina, ka noziedzīgu nodarījumu un sodu tiesiskuma princips (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), kas noteikts tostarp Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 49. panta 1. punktā, prasa, lai Savienības tiesiskajā regulējumā tiktu skaidri definēti pārkāpumi un par tiem paredzētie sodi (šajā ziņā skat. 2007. gada 3. maija spriedumu lietā C-303/05 *Advocaten voor de Wereld*, Krājums, I-3633. lpp., 49. un 50. punkts).
- 81 Turklāt tiesiskās drošības princips prasa, lai šāds Savienības tiesiskais regulējums ļautu ieinteresētajām personām precīzi zināt tajā noteikto saistību apjomu un lai šīs personas nepārprotami zinātu savas tiesības un pienākumus un spētu atbilstoši rīkoties (2009. gada 10. marta spriedums lietā C-345/06 *Heinrich*, Krājums, I-1659. lpp., 44. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 82 Šajā ziņā jāuzsver, ka faktu norises laikā EOTKL 65. panta 1. un 5. punkts bija skaidrs juridiskais pamats šajā lietā piemērotajam sodam, tādējādi apelācijas sūdzības iesniedzēja nevarēja nezināt par savas rīcības sekām. Turklāt no šā sprieduma 65.–67. punktā konstatētā izriet, ka Komisija sodu par šo pašu rīcību būtu varējusi piemērot arī jebkurā brīdī vēlāk.
- 83 Tā kā vēl pirms faktu norises [dibināšanas] līgumos bija skaidri noteikti pārkāpumi, kā arī sodu, ko varēja piemērot par šiem pārkāpumiem, veidi un smagums, tad ar iepriekš minētajiem principiem uzņēmumiem netiek garantēts, ka gadījumā, ja vēlāk tiek veiktas izmaiņas juridiskajos pamatos un procesuālajās tiesību normās, šiem uzņēmumiem tiek ļauts izvairīties no jebkāda soda par to agrāko prettiesisko rīcību.
- 84 Jāpiebilst, ka Komisija vēl pirms EOTK līguma beigām norādīja, ka nebūs iespēju izvairīties no šāda soda, tās 2002. gada 18. jūnijā pieņemtā paziņojuma par noteiktiem konkurences lietu izskatīšanas aspektiem, kuri rodas EOTK līguma darbības izbeigšanās dēļ, 31. punktā precizējot, ka, ja Komisija konstatē pārkāpumu jomā, uz kuru attiecas EOTK līgums, lai arī kāds būtu piemērošanas datums, piemērojamās materiālās tiesības ir tās, kas bija spēkā brīdī, kad radās pārkāpumu veidojošie fakti, un pēc EOTK līguma darbības beigām piemērojamās procesuālo tiesību normas ir EKL tiesību normas.
- 85 Turklāt šajā lietā EOTKL 65. panta 5. punkts nav pretrunā principam *lex mitior*, jo ar strīdīgo lēmumu piemērotais naudas sods tāpat ir mazāks par Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktā paredzēto naudas soda maksimālo apmēru Savienības konkurences tiesību pārkāpuma dēļ.

- 86 No visiem šiem apstākļiem izriet, ka pienācīgi rūpīgs uzņēmums, kas atrodas tādā situācijā kā apelācijas sūdzības iesniedzēja, nevarēja nezināt savas rīcības sekas, ne arī paļauties uz to, ka EOTK līguma aizstāšanas ar EKL sekas būs tādas, ka tas varēs izvairīties no jebkāda soda par agrāk izdarītajiem EOTKL 65. panta noteikumu pārkāpumiem.
- 87 Jautājumā par juridisko pamatu un piemērojamajām procesuālo tiesību normām Pirmās instances tiesa tāpat pārsūdzētā sprieduma 84. un 87. punktā pamatoti ir nospriedusi, ka Komisijas kompetence ar strīdīgo lēmumu piemērot naudas sodu izrietēja no Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta un procedūra bija jāorganizē atbilstoši šai regulai.
- 88 Proti, no judikatūras izriet, ka tiesību normai, kas ir akta juridiskais pamats un kas pilnvaro Savienības iestādi pieņemt attiecīgo aktu, ir jābūt spēkā šā akta pieņemšanas brīdī (šajā ziņā skat. 2000. gada 4. aprīļa spriedumu lietā C-269/97 Komisija/Padome, *Recueil*, I-2257. lpp., 45. punkts) un ka procesuālās normas parasti ir piemērojamas no to spēkā stāšanās brīža (šajā ziņā skat. 1981. gada 12. novembra spriedumu apvienotajās lietās no 212/80 līdz 217/80 *Meridionale Industria Salumi* u.c., *Recueil*, 2735. lpp., 9. punkts, kā arī 2006. gada 23. februāra spriedumu lietā C-201/04 *Molenbergnatie*, Krājums, I-2049. lpp., 31. punkts).
- 89 Jāpiebilst, ka tas, ka Komisija piemēroja Regulu Nr. 1/2003, nevis ierobežoja, bet gan drīzāk paplašināja procesuālās garantijas, kas uzņēmumiem, pret kuriem tiek vērstas procesuālās darbības, ir sniegtas EOTK līguma normās, ko turklāt apelācijas sūdzības iesniedzēja neapstrīd.
- 90 Tādējādi Pirmās instances tiesa, nepieļaujot kļūdas tiesību piemērošanā, pārsūdzētā sprieduma 87. un 89. punktā varēja nolemt, ka, pirmkārt, Komisijas kompetence ar strīdīgo lēmumu piemērot naudas sodu izrietēja no Regulas Nr. 1/2003 23. panta

2. punkta un ka procedūra bija jāorganizē atbilstoši šai regulai, un, otrkārt, ka piemērojamā materiālo tiesību norma, kurā ir paredzēts sods, bija EOTKL 65. panta 1. un 5. punkts.

⁹¹ Tādēļ pirmais apelācijas sūdzības pirmais pamats un trešā pamata pirmā daļa ir jānoraida.

B — Par otro apelācijas sūdzības pamatu un trešā pamata otro daļu

1. Par otrā apelācijas sūdzības pamata pirmo daļu, kas balstīta uz kļūdu tiesību piemērošanā, Pirmās instances tiesai interpretējot sprieduma apvienotajās lietās *ThyssenKrupp/Komisija* 88. punktu

a) Lietas dalībnieku argumenti

⁹² Pēc apelācijas sūdzības iesniedzējas domām, Pirmās instances tiesa esot kļūdaini nospriedusi, ka iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *ThyssenKrupp/Komisija* 88. punktā Tiesa tai ir piedēvējusi atbildību par pārkāpumiem, ko izdarījusi *Thyssen Stahl*. Minētajā spriedumā Tiesa, gluži pretēji, esot ar papildu pamatojumu atteikusies tai šo atbildību piedēvēt. Procesuālais konteksts, uz kuru savas interpretācijas pamatošanai esot atsaukusies Pirmās instances tiesa, neļaujot minētā 88. punkta formulējumu izprast citādi. Tāpēc, lai uzturētu savu interpretāciju, Pirmās instances tiesai saskaņā ar Tiesas Reglamenta 102. pantu esot bijis jāiesniedz pieteikums interpretēt spriedumu.

- 93 Turklāt, tā kā minētajā 88. punktā ir izdarīta atsauce uz visiem tā paša sprieduma 85. un 86. punktā minētajiem paziņojumiem un tas iekļaujas argumentācijas kopumā, apelācijas sūdzības iesniedzējai neesot saprotams, kāpēc Pirmās instances tiesa ir izslēgusi 1997. gada 23. jūlija paziņojumu. Tāpat tiktāl, ciktāl Pirmās instances tiesa ir atzinusi, ka uz šo paziņojumu tas nevarētu attiekties tāpēc, ka tas nav saistīts ar *Thyssen Stahl* darbību, apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka minētais paziņojums tieši esot attiecies uz šīs pēdējās darbību.
- 94 Visbeidzot, jautājumā par pārsūdzētā sprieduma pamatojumu, saskaņā ar kuru, ja iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *ThyssenKrupp/Komisija* 88. punkts tiktu interpretēts atbilstoši apelācijas sūdzības iesniedzējas ierosinātajam, Tiesai nebūtu nekāda iemesla lemt par otro un trešo pretapelācijas sūdzības pamatu, apelācijas sūdzības iesniedzēja uzsver, ka Savienības tiesas regulāri spriež ne vien par atzītajiem, bet arī citiem prasības pamatiem.

b) Tiesas vērtējums

- 95 Ievadam jāatgādina, ka iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *ThyssenKrupp/Komisija* 88. punktā Tiesa ir nospriedusi, ka attiecībā uz iespējamajiem ārkārtējiem apstākļiem, uz kuriem atsaucās Komisija un kas minēti attiecīgā sprieduma 79. punktā, pietiek vispirms atgādināt, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja nav *Thyssen Stahl* saimnieciskās darbības pārmantotāja, jo tā līdz strīdīgā lēmuma pieņemšanas datumam turpināja pastāvēt kā atsevišķa juridiska persona, un ka tāda darbības vienotība, kāda būtu varējusi raksturot *Thyssen Stahl* un apelācijas sūdzības iesniedzējas rīcību pēc 1995. gada 1. janvāra, ievērojot minētā sprieduma 82. punktā atgādināto principu, saskaņā ar kuru juridisku personu var sodīt tikai par nodarījumiem, kuros tā tiek konkrēti vainota, nav pietiekama, lai pamatotu *Thyssen Stahl* darbību attiecināšanu uz apelācijas sūdzības iesniedzēju pirms minētās dienas. Tiesa piebilda, ka visbeidzot attiecībā uz paziņojumiem, ko apelācijas sūdzības iesniedzēja administratīvajā procesā esot sniegusi par *Thyssen Stahl* darbībām, tā paša sprieduma 85. un 86. punktā

jau ticis norādīts, ka tie neļauj piedēvēt apelācijas sūdzības iesniedzējai atbildību par *Thyssen Stahl* darbībām pirms minētās dienas.

- 96 Pārsūdzētā sprieduma 118. punktā Pirmās instances tiesa norādīja, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas apelācijas sūdzība iepriekš minētajās apvienotajās lietās *ThyssenKrupp/Komisija* neattiecas uz Pirmās instances tiesas vērtējumu jautājumā par *Thyssen Stahl* atbildības nodošanu tai. Šis konstatējums, ko Pirmās instances tiesa izdarījusi pārsūdzētajā spriedumā, šajā tiesvedībā nav ticis apstrīdēts.
- 97 Pārsūdzētā sprieduma 119.–121. punktā Pirmās instances tiesa norādīja, ka, atbildot uz minēto apelācijas sūdzību, Komisija ir iesniegusi pretapelācijas sūdzību, kurā tā apgalvojusi tostarp, ka esot notikusi noteiktu dokumentāru pierādījumu sagrozīšana un kļūda tiesību piemērošanā attiecībā uz vērtējumu par minētās atbildības nodošanu. Tā precizēja, ka lietas dalībnieki strīdas par to, kā interpretēt iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *ThyssenKrupp/Komisija* 88. punktā rodamo Tiesas atbildi uz šo pretapelācijas sūdzības pamatu. Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka šī interpretācija ir saistīta ar minētā pamata piemērojamību un precīzu argumenta, kuru Komisija izvirzījusi šī pamata atbalstam, formulējumu.
- 98 Pārsūdzētā sprieduma 122. punktā Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka no iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *ThyssenKrupp/Komisija* 73.–79. punkta izriet, ka ar minēto savas pretapelācijas sūdzības pamatu Komisija ir vēlējusies apšaubīt nevis Pirmās instances tiesas atzinumu par strīdīgo atbildības nodošanu, pamatojoties uz 1997. gada 23. jūlija paziņojumu, bet gan tikai no tā izrietošo Pirmās instances tiesas secinājumu, ka minēto paziņojumu nevar interpretēt arī kā apelācijas sūdzības iesniedzējas atteikšanos no savām tiesībām tikt uzklaustītai par nodarījumiem, kuros vainota *Thyssen Stahl*.

- 99 Pārsūdzētā sprieduma 126.–128. punktā Pirmās instances tiesa ir atzinusi, ka iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *ThyssenKrupp*/Komisija 81. un 82. punktā Tiesa ir atgādinājusi un apstiprinājusi Pirmās instances tiesas secināto, ka 1997. gada 23. jūlija paziņojums neliecina par apelācijas sūdzības iesniedzējas atteikšanos no savām tiesībām tikt uzklausītai un ka minētā sprieduma 83.–86. punktā tā ir izvērtējusi un noraidījusi Komisijas argumentu par to, ka Pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā citus pierādījumus attiecībā uz minēto paziņojumu un ka vēlāk tie tika sagrozīti. Pēc Pirmās instances tiesas domām, minētā sprieduma 87. punktā Tiesa tādējādi ir secinājusi, ka Pirmās instances tiesa nav sagrozījusi ne 1997. gada 23. jūlija paziņojumu, ne arī citus pierādījumus.
- 100 Pārsūdzētā sprieduma 129. punktā Pirmās instances tiesa ir uzsvērusi, ka iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *ThyssenKrupp*/Komisija 88. punktā ir iztirzāts vienīgi jautājums par to, ka Tiesa ir izvērtējusi un noraidījusi “[citu] Komisijas argumentu attiecībā uz ārkārtēju apstākļu esamību, kuri izriet it kā no tā, ka [apelācijas sūdzības iesniedzēja] ir *Thyssen [Stahl]* saimnieciskās darbības pārmantotāj[a], no šo divu uzņēmēju darbības nepārprotamas vienotības un no paziņojumiem, ko administratīvajā procesā *Thyssen [Stahl]* vārdā ir izteikusi [apelācijas sūdzības iesniedzēja]”.
- 101 Pārsūdzētā sprieduma 131.–135. punktā Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka, ievērojot Komisijas pirmā pretapelācijas sūdzības pamata priekšmetu, no minētā sprieduma apvienotajās lietās *ThyssenKrupp*/Komisija 88. punkta trešā teikuma interpretācijas izriet, ka šajā teikumā ir vienīgi izdarīta atsauce uz minētā sprieduma 85. un 86. punktā veikto izvērtējumu par citiem apelācijas sūdzības iesniedzējas administratīvā procesa laikā izdarītajiem paziņojumiem jautājumā par *Thyssen Stahl* darbībām, nevis par 1997. gada 23. jūlija paziņojumu, proti, apelācijas sūdzības iesniedzējas atbildēm uz diviem paziņojumiem par iebildumiem un tās 1996. gada 17. decembra vēstuli.
- 102 Ņemot vērā šos apsvērumus, pārsūdzētā sprieduma 136. punktā Pirmās instances tiesa secināja, ka minētā 88. punkta interpretācija, ko atbalsta apelācijas sūdzības iesniedzēja, “liek domāt, ka Tiesa bez pamatojuma un tikai ar atsauci vien tiesību tikt uzklausītam pārkāpuma konstatējumu nomainīja ar secinājumu par atbildības pāreju [nodošanu], kas nav pieņemami”, un tāpēc apelācijas sūdzības iesniedzējas

trešo prasības pamatu minētā sprieduma 138. punktā noraidīja kā izrietošu no paša 88. punkta kļūdainas interpretācijas.

103 Šajos pārsūdzētajā spriedumā rodamajos apsvērumos nav nevienas kļūdas tiesību piemērošanā. Proti, pirmkārt, pretēji apelācijas sūdzības iesniedzējas apgalvotajam Pirmās instances tiesa pārsūdzētajā spriedumā nav konstatējusi, ka Tiesa iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *ThyssenKrupp*/Komisija 88. punktā būtu atzinusi, ka atbildība par *Thyssen Stahl* izdarītajiem pārkāpumiem ir piedēvējama apelācijas sūdzības iesniedzējai. Gluži pretēji, pārsūdzētā sprieduma 118. un 122. punktā tā ir konstatējusi, pirmkārt, ka minētā sprieduma apvienotajās lietās *ThyssenKrupp*/Komisija pamatā esošā apelācijas sūdzības iesniedzējas apelācijas sūdzība neattiecas uz Pirmās instances tiesas atzinumu jautājumā par atbildības nodošanu apelācijas sūdzības iesniedzējai par prettiesisko rīcību, kurā vainota *Thyssen Stahl*, un, otrkārt, ka šā pēdējā minētā sprieduma 88. punkts attiecas uz Komisijas pretapelācijas sūdzību, kurā arī netika apstrīdēta attiecīgā atbildības nodošana.

104 Otrkārt, kā pareizi norādījusi Pirmās instances tiesa, iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *ThyssenKrupp*/Komisija 88. punktā Tiesa konkrēti ir atbildējusi uz minētā sprieduma 79. punktā izklāstītajiem Komisijas argumentiem. Taču šajā pēdējā punktā ir vienīgi kopsavilkumā izklāstīti argumenti, kas rodami pretapelācijas sūdzības 84.–87. punktā, kuros savukārt izdarīta atsauce uz tās 60.–64. punktu.

105 Šajā ziņā no lietas materiāliem izriet, ka minētajos pretapelācijas sūdzības punktos Komisijas izklāstīto argumentu kopums ir attiecies tikai un vienīgi uz citiem apelācijas sūdzības iesniedzējas administratīvā procesa laikā izdarītajiem paziņojumiem, nevis uz 1997. gada 23. jūlija paziņojumu.

106 No tā izriet, ka ne Komisija, ne apelācijas sūdzības iesniedzēja Tiesā nav izvirzījušas iespēju, pamatojoties uz 1997. gada 23. jūlija paziņojumu, apelācijas sūdzības

iesniedzējai piedēvēt atbildību par *Thyssen Stahl* strīdīgo rīcību. Turklāt minētā sprieduma 83. punktā Tiesa ir uzskatījusi, ka jāpārbauda, vai bez minētā paziņojuma nav vēl citi pierādījumi. Tāpēc minētā sprieduma 88. punkta pēdējā teikumā rodamā atsauce uz tā paša sprieduma 85. un 86. punktā minētajiem paziņojumiem attiecas tikai un vienīgi uz citiem apelācijas sūdzības iesniedzējas paziņojumiem, nevis uz 1997. gada 23. jūlija paziņojumu.

¹⁰⁷ Tādēļ otrā apelācijas sūdzības pamata pirmā daļa ir jānoraida.

2. Par pirmo argumentu, kas izvirzīts, lai atbalstītu otrā apelācijas sūdzības pamata otro daļu, kas balstīta uz to, ka Pirmās instances tiesa neesot ievērojusi *res judicata* principa tvērumu un esot pārkāpusi tiesības uz aizstāvību

a) Par minētā argumenta pieņemamību

i) Lietas dalībnieku argumenti

¹⁰⁸ Komisija apgalvo, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas argumenti ir pretrunā tās pirmajā instancē sniegtajiem apsvērumiem, ar kuriem tā esot apgalvojusi, ka Savienības tiesa jau ir pieņēmusi galīgo lēmumu jautājumā par atbildības nodošanu. Tātad šis pamats ir uzskatāms par jaunu un tādēļ apelācijas tiesvedības stadijā nav pieņemams.

ii) Tiesas vērtējums

- 109 No pārsūdzētā sprieduma 105.–109. punkta izriet, ka saistībā ar ceturto pamatu savam prasījumam atcelt strīdīgo lēmumu apelācijas sūdzības iesniedzēja Pirmās instances tiesā ir apgalvojusi, ka ar 1997. gada 23. jūlija paziņojumu tai nevarēja nodot atbildību par *Thyssen Stahl* strīdīgo rīcību.
- 110 Taču šķiet, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja šo prasības pamatu ir izvirzījusi gadījumam, ja Pirmās instances tiesa noraidītu iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *ThyssenKrupp/Komisija* 88. punkta interpretāciju, kuru tā bija izvirzījusi saistībā ar savu trešo prasības pamatu, un šajā ziņā ne uz minēto spriedumu, ne arī uz iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Krupp Thyssen Stainless* un *Acciai speciali Terni/Komisija* nav attiecināms nekāds *res judicata*.
- 111 Pārsūdzētā sprieduma 139.–147. punktā Pirmās instances tiesa, neizskatījusi minēto ceturto prasības pamatu pēc būtības, to noraidīja, pamatojoties uz *res judicata*, kas attiecināms uz iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *Krupp Thyssen Stainless* un *Acciai speciali Terni/Komisija* 62. punktā izdarīto konstatējumu, ka Komisija, ņemot vērā 1997. gada 23. jūlija paziņojumu, izņēmuma kārtā bija tiesīga piedēvēt apelācijas sūdzības iesniedzējai atbildību par strīdīgo rīcību.
- 112 Tāpēc apelācijas sūdzības iesniedzējai nevarot tikt liegts savā apelācijas sūdzībā apstrīdēt šo vērtējumu, ko Pirmās instances tiesa pirmoreiz veikusi pārsūdzētajā spriedumā un kas ir bijis pamats, lai noraidītu tās ceturto pamatu prasījumam atcelt strīdīgo lēmumu.

- 113 Tādēļ pirmais arguments, kas izvirzīts otrā apelācijas sūdzības pamata otrās daļas atbalstam, ir pieņemams.

b) Par lietas būtību

i) Lietas dalībnieku argumenti

- 114 Pirmkārt, apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka Pirmās instances tiesa nav ievērojusi *res judicata* principu. Tā kā šis princips noteic, ka par vienu un to pašu priekšmetu nav iespējams tiesā celt prasību no jauna, tā tvērums nevarot pārsniegt agrākās tiesvedības strīda priekšmetu. Taču, tā kā strīda priekšmetu nosaka prasījumi un to pamatā esošie fakti, administratīva lēmuma apstrīdēšanas gadījumā minētais princips attiecoties tikai un vienīgi uz pārsūdzēto lēmumu. Pēc apelācijas sūdzības iesniedzējas domām, no tā izriet, ka *res judicata* princips nevar liegt iesniegt prasību par kādu jaunu lēmumu, pat ja abiem attiecīgajiem lēmumiem ir viens un tas pats priekšmets.
- 115 Šajā lietā *res judicata* tātad katrā ziņā attiektos tikai uz sākotnējo lēmumu. Pēc apelācijas sūdzības iesniedzējas domām, jautājums par to, vai *Thyssen Stahl* rīcība varēja tikt tai piedēvēta, tātad bija no jauna jāizskata strīdīgajā lēmumā. Šajā ziņā apelācijas sūdzības iesniedzēja uzsver, ka līdzšinējās tiesvedībās tā esot vienīgi atsaukusies uz tiesību uz aizstāvību pārkāpumu. Veids, kā *res judicata* principu izprot Pirmās instances tiesa, tai tādējādi liedzot iespēju izvirzīt prasības pamatus, kurus tā vēl nav izvirzījusi.

- 116 Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka tāpēc, ka tā ir atsaukusi 1997. gada 23. jūlija paziņojumu, ar apgalvoto atbildības par *Thyssen Stahl* rīcību nodošanu tai saistītie fakti kopš sākotnējā lēmuma pieņemšanas attiecībā uz strīdīgo lēmumu ir mainījušies. Taču pretēji tam, ko pārsūdzētā sprieduma 147. punktā ir nospriedusi Pirmās instances tiesa, *res judicata* princips nekādā gadījumā nevarot izslēgt faktisko vai tiesisko apstākļu vēlāku maiņu.
- 117 Otrkārt, apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka veids, kā *res judicata* principu izprot Pirmās instances tiesa, ir tiesību uz aizstāvību pārkāpums. Tā kā sākotnējais lēmums ir ticis atcelts, jo nebija ievērotas tiesības tikt uzklausītam jautājumā par *Thyssen Stahl* rīcības piedēvēšanu tai, tā uzskata, ka šīs tiesības bija jānodrošina ar jaunas procedūras palīdzību. Taču, ja atbildību par minēto rīcību tai būtu varēts piedēvēt, pamatojoties tikai uz *res judicata*, nebūtu nekādas jēgas celt jaunu prasību, un tādējādi tiesības tikt uzklausītam zaudētu savu saturu.
- 118 Komisija apgalvo, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru *res judicata* attiecas tikai uz tiem jautājumiem par faktiem un tiesību jautājumiem, kas faktiski ir tikuši izspriesti vai ir noteikti izspriežami attiecīgajā tiesas nolēmumā. Komisija paskaidro, ka gan uz sacikstes principu balstītajā procedūrā par sākotnējo lēmumu, gan procedūrā, kuras iznākumā ir taisīts pārsūdzētais spriedums, ir bijis jāizvērtē jautājums, vai, pamatojoties uz 1997. gada 23. jūlija paziņojumu, apelācijas sūdzības iesniedzējai varēja piedēvēt atbildību par *Thyssen Stahl* izdarīto pārkāpumu.
- 119 Tādējādi šis paziņojums esot bijis šo procedūru strīda priekšmets un iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *Krupp Thyssen Stainless* un *Acciai speciali Terni*/Komisija 59. un 62. punktā Pirmās instances tiesa esot veikusi konstatējumu par attiecīgo vainojamību, kas neesot ticis apstrīdēts saistībā ar apelācijas sūdzību par šo spriedumu un kuru Tiesa turklāt esot apstiprinājusi pēc būtības. Tā kā Komisijai saskaņā ar EKL 233. pantu ir jāveic Tiesas sprieduma izpildei vajadzīgie pasākumi, tai esot bijis

pienākums šos konstatējumus ņemt vērā. Turklāt, tā kā strīdīgā lēmuma pieņemšana ir notikusi tādā pašā administratīvā procesā kā tas, kura iznākumā tika pieņemts sākotnējais lēmums, apelācijas sūdzības iesniedzēja par vieniem un tiem pašiem faktiem nevarot izteikt atšķirīgus apgalvojumus.

¹²⁰ Komisija turklāt norāda — ja par *res judicata* varētu iebilst tikai attiecībā uz jaunu prasību atcelt to pašu lēmumu, tas būtu piemērojams tikai gadījumā, ja ar pirmo procedūru saistītais lēmums tiktu atstāts negrozīts. Taču minētais princips esot piemērojams arī atcelšanas procesuālo normu pārkāpuma dēļ gadījumā, ja saistībā ar to ir tikuši izspiesti noteikti iepriekšēji jautājumi.

¹²¹ Pēc Komisijas domām, 1997. gada 23. jūlija paziņojuma atsaukšana, kas pirmoreiz tika izdarīta Pirmās instances tiesā rīkotās tiesas sēdes laikā, juridiski vairs nebija iespējama, jo pa to laiku jau bija ticis pieņemts strīdīgais lēmums. Tāpēc, atbildības uzņemšanās vairs nevarot tikt noraidīta kā šā lēmuma pamatojums. Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzēja esot nonākusi pretrunās, vienlaikus apgalvodama gan to, ka *res judicata* attiecas tikai uz agrāku spriedumu par sākotnējo lēmumu sekām, gan to, ka iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *ThyssenKrupp*/Komisija 88. punktā Tiesa esot galīgi nospriedusi, ka tā saskaņā ar materiālo tiesību normām nebija atbildīga.

¹²² Visbeidzot, tā kā sākotnējais lēmums ir ticis atcelts procesuālo normu pārkāpuma dēļ, lai juridiski korekti piedēvētu *Thyssen Stahl* atbildību, tiesības tikt uzklautam varot arī nenodrošināt, jo par minētās piedēvēšanas uzņemšanos esot paziņojusi pati apelācijas sūdzības iesniedzēja, apzinādamās sava paziņojuma sekas.

ii) Tiesas vērtējums

- 123 Tiesa ir vairākkārt atgādinājusi, pirmkārt, *res judicata* principa svarīgumu gan Savienības tiesību sistēmā, gan valstu tiesību sistēmās (2003. gada 30. septembra spriedums lietā C-224/01 *Köbler, Recueil*, I-10239. lpp., 38. punkts; 2006. gada 16. marta spriedums lietā C-234/04 *Kapferer*, Krājums, I-2585. lpp., 20. punkts, un 2010. gada 29. jūnija spriedums lietā C-526/08 Komisija/Luksemburga, Krājums, I-6151. lpp., 26. punkts) un, otrkārt, ka *res judicata* attiecas tikai uz faktu un tiesību jautājumiem, kas faktiski ir tikuši izspriesti vai ir noteikti izspriežami attiecīgajā tiesas nolēmumā (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Luksemburga, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 124 Šajā lietā jānorāda, ka iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *Krupp Thyssen Stainless* un *Acciai speciali Terni*/Komisija 62. punktā Pirmās instances tiesa nosprieda šādi:

“Ir svarīgi uzsvērt, ka nav apstrīdams tas, ka, ņemot vērā [apelācijas sūdzības iesniedzējas] 1997. gada 23. jūlijā sniegto paziņojumu, Komisijai izņēmuma kārtā bija tiesības piedēvēt [tai] atbildību par prettiesisku rīcību, kurā bija vainojama *Thyssen Stahl*, par laika posmu no 1993. gada decembra līdz 1995. gada 1. janvārim. Proti, var uzskatīt, ka šāds paziņojums, kas atbilst tostarp saimnieciskajiem apsvērumiem, kas raksturīgi uzņēmumu apvienošanās procesiem, nozīmē, ka par šādu pārkāpumu būtu jāatbild juridiskajai personai, kura pārņēmusi citas juridiskās personas darbības pēc tam, kad ticis izdarīts ar šīm darbībām saistīts pārkāpums, lai arī principā par to būtu jāatbild tai fiziskajai vai juridiskajai personai, kas ir vadījusi attiecīgo uzņēmumu pārkāpuma izdarīšanas brīdī.”

- 125 No tā izriet, ka iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *Krupp Thyssen Stainless* un *Acciai speciali Terni*/Komisija 62. punktā Pirmās instances tiesa ir lēmusi par to, vai ar 1997. gada 23. jūlija paziņojumu izdarītā atbildības par attiecīgo pārkāpumu nodošana ir likumīga.

- 126 Pārsūdzētā sprieduma 139. un 140. punktā Pirmās instances tiesa nosprieda, ka tādēļ šis tiesību jautājums ir apveltīts ar *res judicata*, jo to faktiski ir izspriedusi Savienības tiesa.
- 127 Tomēr, kā izriet no šā sprieduma 115. punkta, apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka iepriekš minētajās apvienotajās lietās *Krupp Thyssen Stainless* un *Acciai speciali Terni*/Komisija, kā arī *ThyssenKrupp*/Komisija tā esot vienīgi atsaukusies uz tiesību uz aizstāvību pārkāpumu un ka tādēļ veids, kā *res judicata* principu pārsūdzētajā spriedumā izprot Pirmās instances tiesa, tai liedz iespēju atsaukties uz prasības pamatiem, kurus tā vēl nav izvirzījusi.
- 128 Šajā ziņā ir svarīgi norādīt, ka pati Pirmās instances tiesa iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *Krupp Thyssen Stainless* un *Acciai speciali Terni*/Komisija 51. punktā ir konstatējusi, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja esot vienīgi apgalvojusi, ka “netika ievērotas tās tiesības tikt uzklautā attiecībā uz *Thyssen Stahl* pārņemto rīcību” un ka tā esot “kā pārņēmēja piekritusi uzņemties atbildību par pārkāpumiem, ko, iespējams, izdarījusi [*Thyssen Stahl*]”. Turklāt minētā sprieduma 62. punktā Pirmās instances tiesa ir uzsvērusi, ka ar 1997. gada 23. jūlija paziņojumu veiktā *Thyssen Stahl* atbildības nodošana apelācijas sūdzības iesniedzējai nav tikusi apstrīdēta.
- 129 Šajos apstākļos ir jākonstatē, ka ar 1997. gada 23. jūlija paziņojumu izdarītās atbildības nodošanas likumība nebija strīda priekšmets iepriekš minētajās apvienotajās lietās *Krupp Thyssen Stainless* un *Acciai speciali Terni*/Komisija.
- 130 Proti, ņemot vērā Pirmās instances tiesā šajā lietā izklāstītos argumentus, šis pēdējās uzdevums bija vienīgi izvērtēt, vai apelācijas sūdzības iesniedzēja, sniedzama 1997. gada 23. jūlija paziņojumu, ir vai nav atteikusies no savām tiesībām tikt uzklautā konkrēti jautājumā par *Thyssen Stahl* prettiesisko rīcību.

- 131 Lai arī Pirmās instances tiesai saistībā ar šo vērtējumu bija jānosaka minētā paziņojuma saturs un tādējādi tā varēja konstatēt, ka ar to bija paredzēts veikt šo atbildības nodošanu, tās ziņā nebija spriest par šīs darbības likumību, jo pretējā gadījumā tās nolēmums būtu par *ultra petita*.
- 132 No tā izriet — tā kā jautājums par minētās atbildības nodošanas saskaņā ar 1997. gada 23. jūlija paziņojumu likumību nav ticis iztirzāts Pirmās instances tiesā, iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *Krupp Thyssen Stainless* un *Acciai speciali Terni*/Komisija 62. punktā veiktais konstatējums ir *obiter dictum*, kas pārsniedz Pirmās instances tiesā izskatītās lietas robežas, un tātad tiesību jautājums tajā nav ne faktiski izspriests, ne arī noteikti izspriežams. Tādēļ tas nevar būt apveltīts ar *res judicata* spēku.
- 133 Turklāt šā sprieduma 96. un 102.–106. punktā ir norādīts, ka ne apelācijas sūdzības iesniedzējas apelācijas sūdzība, ne Komisijas pretapelācijas sūdzība iepriekš minētajās apvienotajās lietās *ThyssenKrupp*/Komisija neattiecas uz jautājumu, vai ir likumīga ar 1997. gada 23. jūlija paziņojumu izdarītā atbildības nodošana. Tāpēc šo tiesību jautājumu Tiesa līdz šim nav izspriedusi.
- 134 Ņemot vērā šos apsvērumus, jākonstatē, ka, pārsūdzētā sprieduma 139.–145. punktā nosprieždama, ka iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *Krupp Thyssen Stainless* un *Acciai speciali Terni*/Komisija 62. punktā Pirmās instances tiesas izdarītais vērtējums par minētās atbildības nodošanas likumību ir apveltīts ar *res judicata* spēku, Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.
- 135 No visa iepriekš izklāstītā izriet, ka bez vajadzības izvērtēt pārējos apelācijas sūdzības iesniedzējas izvirzītos argumentus pirmais arguments, kas izvirzīts otrā apelācijas sūdzības pamata otrās daļas atbalstam, ir jāpieņem.

- 136 Tomēr jāatgādina, ka, ja Pirmās instances tiesas sprieduma pamatojumā ir atklāts Savienības tiesību pārkāpums, bet tā rezolutīvā daļa ir balstīta uz citu tiesisko pamatojumu, apelācijas sūdzība ir jānoraida (2000. gada 13. jūlija spriedums lietā C-210/98 P *Salzgitter/Komisija, Recueil*, I-5843. lpp., 58. punkts).
- 137 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, nospriedusi, ka iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *Krupp Thyssen Stainless* un *Acciai speciali Terni*/Komisija 62. punktā Pirmās instances tiesas izdarītais vērtējums par attiecīgās atbildības nodošanas likumību ir apveltīts ar *res judicata* spēku, Pirmās instances tiesa noraidīja ceturto tajā izvirzīto prasības pamatu par šīs atbildības nodošanas, pamatojoties uz 1997. gada 23. jūlija paziņojumu, likumību.
- 138 Šajos apstākļos ir jāizvērtē otrā apelācijas sūdzības pamata otrās daļas atbalstam izvirzītais otrais arguments, kas būtībā atbilst ceturtajam prasības pamatam, ko apelācijas sūdzības iesniedzēja izvirzījusi Pirmās instances tiesā.

3. Par otrā prasības pamata otrās daļas atbalstam izvirzīto otro argumentu un trešā pamata otro daļu — par atbildības nodošanas ar 1997. gada 23. jūlija paziņojumu neesamību un “precizitātes principa” pārkāpumu

a) Lietas dalībnieku argumenti

- 139 Ar otrā apelācijas sūdzības pamata otrās daļas atbalstam izvirzīto otro argumentu apelācijas sūdzības iesniedzēja atgādina, ka tā Pirmās instances tiesā ir apgalvojusi, ka saskaņā ar judikatūru tā nevarēja tikt uzskatīta par atbildīgu kā uzņēmums, kas

pārņēmis *Thyssen Stahl* tiesības un pienākumus, jo šī pēdējā turpināja pastāvēt. Tiktāl, ciktāl Pirmās instances tiesa tai piedēvējusi šo atbildību, pamatojoties uz 1997. gada 23. jūlija paziņojumu, apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka tā ir vienīgi paziņojusi, ka civiltiesiski uzņemas *Thyssen Stahl* parādsaistības un ka šis paziņojums — ja tas joprojām būtu spēkā, lai arī tas tā nav — neļaujot tai piedēvēt atbildību, kas izriet no naudas soda tiesībām.

140 Apelācijas sūdzības iesniedzēja paskaidro, ka Komisija tai esot lūgusi izdarīt paziņojumu, neinformējot par savu nodomu to izmantot, lai pamatotu naudas soda samaksas pienākuma nodošanu. Esot uzskatīts, ka šī prasība attiecas tikai uz civiltiesisko atbildību. Lai darītu galu Komisijas veiktajai nepareizai minētā paziņojuma interpretācijai, apelācijas sūdzības iesniedzēja esot parūpējusies, lai Pirmās instances tiesā rīkotās tiesas sēdes protokolā tiktu fiksēts, ka tā šo paziņojumu ir atsaukusi.

141 Katrā ziņā ar šādu uzņēmuma izdarītu privāttiesisku paziņojumu, pēc apelācijas sūdzības iesniedzējas domām, nevar nodot atbildību par aizliegto vienošanos tiesību pārkāpumu, jo naudas sods ir sods, ko publiskās varas iestādes piemēro saskaņā ar likumu, tostarp attiecībā uz sodītās personas noteikšanu. Saskaņā ar principu *ius publicum privatorum pactis mutari non potest* ne iestādes, ne uzņēmumi no likumā paredzētā naudas soda samaksas pienākuma nevarot atkāpties atbildības nodošanas ceļā.

142 Visbeidzot, saistībā ar trešā pamata otro daļu apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka, nosprieždama, ka no strīdīgā lēmuma izrietot, ka Komisija esot pamatojusi tās atbildību ar 1997. gada 23. jūlija paziņojumu, Pirmās instances tiesa ir pārkāpusi “precizitātes principu”, jo *lex lata* neesot nevienas norādes, ka ar uzņēmuma izdarītu privāttiesisku paziņojumu varētu tikt nodota atbildība par naudas soda samaksu, un neesot noteikti arī šis nodošanas apjoms un robežas.

b) Tiesas vērtējums

- ¹⁴³ Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru fiziskai vai juridiskai personai, kas vadījusi attiecīgo uzņēmumu laikā, kad tika izdarīts pārkāpums, principā ir pienākums atbildēt par šo pārkāpumu pat tad, ja dienā, kad pieņemts lēmums, ar kuru tiek konstatēts pārkāpums, tā vairs neatbild par uzņēmuma vadīšanu (2000. gada 16. novembra spriedumi lietā C-248/98 P *KNP BT*/Komisija, *Recueil*, I-9641. lpp., 71. punkts; lietā C-279/98 P *Cascades*/Komisija, *Recueil*, I-9693. lpp., 78. punkts; lietā C-286/98 P *Stora Kopparbergs Bergslags*/Komisija, *Recueil*, I-9925. lpp., 37. punkts, un lietā C-297/98 P *SCA Holding*/Komisija, *Recueil*, I-10101. lpp., 27. punkts).
- ¹⁴⁴ Attiecībā uz jautājumu, kādos apstākļos saimniecisku vienību, kas nav izdarījusi pārkāpumu, var tomēr sodīt par to, Tiesai ir bijusi iespēja paskaidrot, ka šāds gadījums ir tad, ja saimnieciska vienība, kas ir izdarījusi pārkāpumu, ir beigusī pastāvēt juridiski vai saimnieciski, jo sods, kas piemērots uzņēmumam, kas juridiski turpina pastāvēt, bet vairs neveic saimniecisku darbību, var zaudēt savu preventīvo iedarbību (2007. gada 11. decembra spriedums lietā C-280/06 *ETI* u.c., Krājums, I-10893. lpp., 40. punkts).
- ¹⁴⁵ Šajā lietā, pirmkārt, netiek apstrīdēts, ka nodarījuma laikā saimnieciskā vienība, kurai tika piedēvēta strīdīgā prettiesiskā rīcība, bija daļa no *Thyssen Stahl* un darbojās šīs pēdējās kontrolē. Otrkārt, nav apstrīdēts, ka strīdīgā lēmuma pieņemšanas dienā *Thyssen Stahl* turpināja gan pastāvēt juridiski, gan veikt saimniecisko darbību. No tā izriet, ka saskaņā ar šā sprieduma 143. un 144. punktā atgādināto judikatūru Komisijai principā bija pienākums attiecīgo naudas sodu piemērot *Thyssen Stahl*.

- 146 Šajā ziņā no lietas materiāliem izriet, ka Komisijas uzsāktās procesuālās darbības attiecīgās prettiesiskās rīcības dēļ sākotnēji bija vērstas pret *Thyssen Stahl* un ka pat pēc attiecīgās saimnieciskās vienības nodošanas apelācijas sūdzības iesniedzējas īpašumā Komisija par minēto rīcību turpināja vērst procesuālās darbības pret *Thyssen Stahl*.
- 147 Komisija precizēja, ka pēc minētās saimnieciskās vienības nodošanas apelācijas sūdzības iesniedzējai gan apelācijas sūdzības iesniedzēja, gan *Thyssen Stahl* tai esot lūgušas procedūru vērst vairs tikai pret apelācijas sūdzības iesniedzēju. Taču tā esot uzskatījusi, ka attiecībā uz *Thyssen Stahl* veiktās procesuālās darbības būtu iespējams izbeigt tikai tad, ja apelācijas sūdzības iesniedzēja atbildību par pārkāpumu uzņemtos rakstiski.
- 148 No paša šā sprieduma 15. punktā minētā 1997. gada 23. jūlija paziņojuma formulējuma izriet, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja ir veikusi šo paziņojumu, atbildot uz prasību rakstiski uzņemties atbildību par prettiesisko rīcību, kurā tika vainota *Thyssen Stahl*. Proti, šis paziņojums saskaņā ar tajā teikto, pirmkārt, bija veikts gan attiecībā uz procedūru, kas saistīta ar procesuālajām darbībām saistībā ar attiecīgo aizliegtu vienošanos, gan Komisijas prasību un, otrkārt, attiecās uz apelācijas sūdzības iesniedzējas atbildību par *Thyssen Stahl* nodarīto, kas izriet no attiecīgās darbības nozares nodošanas.
- 149 Ņemot vērā šo formulējumu, ir jānoraida apelācijas sūdzības iesniedzējas apgalvojumi, ka Komisija tai esot lūgusi izdarīt paziņojumu, neinformējot par savu nodomu to izmantot, lai pamatotu naudas soda samaksas pienākuma nodošanu, un tādējādi esot uzskatīts, ka šis lūgums attiecies tikai uz civiltiesisko atbildību. Proti, jākonstatē, ka ar šo paziņojumu apelācijas sūdzības iesniedzēja ir īpaši apstiprinājusi vēlmi kā saimniecisko darbību turpinošam uzņēmumam, kas bijis aizliegtas vienošanās dalībnieks, uzņemties atbildību par prettiesisko rīcību attiecībā uz naudas sodu, ko Komisija varēja piemērot saistībā ar procesuālajām darbībām, kas veiktas minētās aizliegtās vienošanās dēļ.

- 150 Šajā ziņā jāuzsver, ka šajos apstākļos apelācijas sūdzības iesniedzējas ar 1997. gada 23. jūlija paziņojumu apstiprinātās atbildības nodošanas tiesiskās sekas, pretēji tam, ko tā apgalvo, bija tai pilnīgi skaidras un paredzamas.
- 151 Turklāt no lietas materiāliem izriet, pirmkārt, ka Komisija ir pamatojusies uz šo paziņojumu, lai apelācijas sūdzības iesniedzējai piemērotu naudas sodu, kurš principā bija jāmaksā *Thyssen Stahl*, un, otrkārt, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja nav ne apstrīdējusi šo Komisijas juridisko darbību savā prasībā par sākotnējo lēmumu, ne arī savā apelācijas sūdzībā par iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Krupp Thyssen Stainless* un *Acciai speciali Terni*/Komisija apšaubījusi minētā sprieduma 62. punktā Pirmās instances tiesas veikto konstatējumu, ka, ņemot vērā minēto paziņojumu, Komisija izņēmuma kārtā bija tiesīga tai piedēvēt atbildību par *Thyssen Stahl* prettiesisko rīcību.
- 152 Proti, kā apgalvo Komisija, šķiet, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvojumu, ka ar 1997. gada 23. jūlija paziņojumu tā neesot uzņēmusies atbildību par *Thyssen Stahl* prettiesisko rīcību, pirmoreiz esot izteikusi, atbildot uz paziņojumu par iebildumiem, kas iesniegts saistībā ar procedūru, kuras rezultātā tika pieņemts strīdīgais lēmums, un tātad posmā, kad attiecībā uz *Thyssen Stahl* bija iestājies noilgums procesuālajām darbībām par prettiesisko rīcību. Turklāt par minētā paziņojuma atsaukšanu apelācijas sūdzības iesniedzēja pirmoreiz paziņoja tiesas sēdes laikā, kas Pirmās instances tiesā tika rīkota tiesvedībā, kuras rezultātā tika pieņemts pārsūdzētais spriedums.
- 153 Ņemot vērā šos īpatnējos un īpašos šīs lietas apstākļus, proti, pirmkārt, *Thyssen Stahl* piederošās saimnieciskā vienības, kas darbojās nerūsējošā tērauda plakano izstrādājumu tirgū, nodošanu apelācijas sūdzības iesniedzējai, otrkārt, 1997. gada 23. jūlija paziņojumu, ar kuru apelācijas sūdzības iesniedzēja Komisijai īpaši apstiprināja vēlmi kā saimniecisko darbību turpinošam uzņēmumam, kas bijis aizliegtas vienošanās dalībnieks, uzņemties atbildību par prettiesisko rīcību attiecībā uz naudas sodu, ko Komisija varēja piemērot, un, treškārt, apstākli, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja nav

iebildusi, lai arī tai ir vairākkārt bijis iespējams to izdarīt, pret veidu, kādā minēto paziņojumu izprata Komisija, pirms attiecībā uz *Thyssen Stahl* iestājās noilgums procesuālajām darbībām par prettiesisko rīcību, jāuzskata, ka Komisija varēja apelācijas sūdzības iesniedzējai piedēvēt atbildību par rīcību, kurā vainota *Thyssen Stahl*, un piemērot tai attiecīgo naudas sodu.

¹⁵⁴ Turklāt jākonstatē, ka pretēji apelācijas sūdzības iesniedzējas apgalvotajam 1997. gada 23. jūlija paziņojuma atsaukšana Pirmās instances tiesā rīkotās tiesas sēdes laikā vairs nebija iespējama. Proti, minētajā paziņojumā teiktais, ar ko bija paredzēts ļaut Komisijai piemērot minēto naudas sodu apelācijas sūdzības iesniedzējai, nevis *Thyssen Stahl*, šādu iespēju liedza brīdī, kad Komisija, pamatojoties uz šo paziņojumu, ar strīdīgo lēmumu faktiski piemēroja naudas sodu apelācijas sūdzības iesniedzējai.

¹⁵⁵ Šajā ziņā ir jāpaskaidro, ka 1997. gada 23. jūlija paziņojuma vēlākā neatsaucamība, kā izriet no iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *Krupp Thyssen Stainless un Acciai speciali Terni*/Komisija 64.–66. punkta, neliedz apelācijas sūdzības iesniedzējai, sniedzot prasību Savienības tiesās, apstrīdēt paziņojumā teiktā interpretāciju vai Komisijas administratīvā procesa laikā tieši vai netieši veikto faktisko vai tiesisko apstākļu atzišanu, jo ar to nevar ierobežot pašu tiesību iesniegt prasību Pirmās instances tiesā, kas saskaņā ar EKL 230. panta ceturto daļu ir fiziskām vai juridiskām personām, izmantošanu (2010. gada 1. jūlija spriedums lietā *C-407/08 P Knauf Gips*/Komisija, Krājums, I-6375. lpp., 90. punkts).

¹⁵⁶ Ņemot vērā visu iepriekš izklāstīto, otrā apelācijas sūdzības pamata otrās daļas atbilstamam izvirzītais otrais arguments, kas būtībā atbilst ceturtajam prasības pamatam, ko apelācijas sūdzības iesniedzēja izvirzījusi Pirmās instances tiesā, un trešā pamata otrā daļa ir jānoraida.

- 157 Šajos apstākļos, tā kā pārsūdzētā sprieduma pamatojumā ir atklāts Savienības tiesību pārkāpums, bet šā sprieduma rezolutīvā daļa ir balstīta uz citu tiesisko pamatojumu, apelācijas sūdzība ir jānoraida (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Salzgitter/Komisija*, 58. punkts), un kļūda tiesību piemērošanā, ko pieļāvusi Pirmās instances tiesa un kas konstatēta šā sprieduma 134. punktā, šo apelācijas sūdzības vērtējumu neiespaido.

C — Par ceturto apelācijas sūdzības pamatu, kas balstīts uz noilgumu regulējošo tiesību normu pārkāpumu

1. Lietas dalībnieku argumenti

- 158 Apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka, pārsūdzētā sprieduma 193.–214. punktā noraidīdama tās septīto prasības pamatu, Pirmās instances tiesa esot pārkāpusi Komisijas 1978. gada 6. aprīļa Lēmuma 715/78/EOTK par noilgumu attiecībā uz procesuālām darbībām un izpildi Eiropas Ogļu un tērauda kopienas dibināšanas līguma piemērošanas jomā (OV L 94, 22. lpp.) noteikumus.
- 159 Apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka, ņemot vērā, ka šajā tiesību normā noilgums procesuālām darbībām ir paredzēts piecus gadus pēc pārkāpuma beigām un ka attiecīgais pārkāpums ir beidzies 1994. gada 31. decembrī, līdz ar *Thyssen Stahl* darbības nodošanu tai pārkāpumam 1999. gadā bija iestājies noilgums. Tā piebilst, ka gadījumā, ja par minētās izbeigšanas dienu tiktu noteikta diena, kad pārkāpumu izbeidza pārējie dalībnieki, proti, 1998. gadā, noilgums esot iestājies 2003. gadā. Tā paskaidro, ka tāds pats iznākums būtu, ja tiktu piemērots Regulas Nr. 1/2003 25. pants vai Padomes 1974. gada 26. novembra Regula (EEK) Nr. 2988/74 attiecībā uz noilguma

terminiem procesuālās darbībās un sankciju piemērošanā atbilstīgi Eiropas Ekonomikas kopienas transporta un konkurences noteikumiem (OV L 319, 1. lpp.).

- 160 Apelācijas sūdzības iesniedzēja norāda, ka Lēmuma 715/78 2. pantā paredzētais noilguma termiņš attiecībā uz *Thyssen Stahl* nav pārtraukts. Noilgums nav apturēts arī saskaņā ar minētā lēmuma 3. pantu, jo *Thyssen Stahl* nav iesniegusi prasību par sākotnējo lēmumu un prasība, kuru iesniegusi apelācijas sūdzības iesniedzēja, nerada noilguma termiņa apturēšanu attiecībā uz *Thyssen Stahl*, tāpēc ka apturēšanai esot sekas tikai *inter partes*.
- 161 Tiktāl, ciktāl Pirmās instances tiesa esot uzskatījusi, ka noilguma apturēšana bija jāizvērtē attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzēju, jo, ņemot vērā 1997. gada 23. jūlija paziņojumu, par attiecīgā pārkāpuma izdarītāju esot uzskatīta šī pēdējā, tā atgādina, ka, pēc tās domām, atbildība, kas tai tika piedēvēta, ir nevis tāda veida atbildība, kas rodas uzņēmumam, kurš pārņem kāda cita uzņēmuma tiesības un pienākumus, bet gan labākajā gadījumā — atbildība aizstājot. Taču *Thyssen Stahl* izdarītais pārkāpums esot atsevišķs pārkāpums, par kuru atbildība nodota apelācijas sūdzības iesniedzējai.
- 162 Šajā ziņā apelācijas sūdzības iesniedzēja norāda, ka pati Pirmās instances tiesa ir konstatējusi, ka *Thyssen Stahl* atbildības uzņemšanās saskaņā ar 1997. gada 23. jūlija paziņojumu abus pārkāpumus, ko izdarījušas tā un *Thyssen Stahl*, nepadara par vienu pārkāpumu. No iepriekš minētā tā secina, ka arī attiecībā uz noilgumu abus pārkāpumus nevar uzskatīt par vienu pārkāpumu, kura tiesiskās sekas būtu atkarīgas vienīgi no tās veiktajām procesuālajām darbībām.

- 163 Turklāt Pirmās instances tiesas izdarītā atsauce uz 2000. gada 16. novembra spriedumu lietā C-294/98 P *Metsä-Serla* u.c./Komisija (*Recueil*, I-10065. lpp.), pēc apelācijas sūdzības iesniedzējas domām, ir nederīga, jo lietā, kurā taisīts minētais spriedums, Tiesai par iespēju piemērot naudas sodu diviem uzņēmumiem solidāri bija jāspriež tāpēc, ka tie abi bija saimnieciski vienoti. Taču šie apstākļi nekādi neesot saistīti ar šajā lietā esošajiem, jo tā attiecas uz atbildības piedēvēšanu tikai un vienīgi 1997. gada 23. jūlija paziņojuma dēļ.
- 164 Visbeidzot, pat pieņemot, ka par attiecīgā pārkāpuma izdarītāju būtu uzskatāma apelācijas sūdzības iesniedzēja, šis apstāklis noilgumu neietekmējot. No judikatūras izrietot, ka aizliegto vienošanos tiesībās atbildības nodošana nozīmē, ka personai tiek piedēvēta atbildība par kādas citas personas pret konkurenci vērsto rīcību. Apelācijas sūdzības iesniedzēja no tā secina, ka, pat ja naudas soda samaksas pienākums ir nodots, šis atbildības par cita rīcību tiesiskās sekas joprojām ir atkarīgas no sākotnējā pārkāpuma izdarītāja procesuālajām darbībām.
- 165 Apelācijas sūdzības iesniedzēja paskaidro, ka tieši šī apstākļa dēļ sākotnējā pārkāpuma izdarītāja darbības, ar kurām var atbrīvoties no atbildības vai to mazināt, kā, piemēram, pieteikumi sadarbībai, ir saistoši un rada sekas trešajai personai, kurai ir nodota atbildība. Tāpat gadījumā, ja izdarītajam pārkāpumam ir iestājies noilgums attiecībā uz sākotnējo pārkāpuma izdarītāju, šis tiesiskās sekas nevarot izslēgt, nododot atbildību trešajai personai.

2. Tiesas vērtējums

- 166 Jāatgādina, pirmkārt, ka gan Lēmuma Nr. 715/78 1. panta 1. punktā, gan Regulas Nr. 1/2003 25. panta 1. punktā Komisijas pilnvaras piemērot naudas sodu par

konkurences tiesību normu pārkāpšanu ir pakļautas piecu gadu noilguma termiņam, kurš saskaņā ar Lēmuma Nr. 715/78 1. panta 2. punktu un Regulas Nr. 1/2003 25. panta 2. punktu sākas dienā, kad pārkāpums ir izdarīts vai izbeigts, un kurš saskaņā ar Lēmuma Nr. 715/78 2. un 3. pantu un Regulas Nr. 1/2003 25. panta 3.–6. punktu var tikt pārtraukts un apturēts.

- 167 Jākonstatē, otrkārt, ka ar strīdīgo lēmumu tiek piemērots naudas sods vienīgi attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzēju. Šajos apstākļos noilgums ir izvērtējams tikai attiecībā uz šo pēdējo.
- 168 Proti, lai arī apelācijas sūdzības iesniedzēja pareizi norāda, ka noteiktas *Thyssen Stahl* darbības joprojām var radīt sekas attiecībā uz to un ka noilgums, kas iestājies attiecībā uz šo uzņēmumu, nevarētu būt izslēgts, nododot atbildību, no tā tomēr neizriet, ka noilgums būtu jāizvērtē attiecībā uz minēto uzņēmumu.
- 169 No tā izriet, ka ir jānoraida apelācijas sūdzības iesniedzējas argumenti, atbilstoši kuriem Pirmās instances tiesai esot bijis jāizvērtē noilgums attiecībā uz *Thyssen Stahl*.
- 170 Tādēļ, tā kā apelācijas sūdzības iesniedzēja neapstrīd faktu, ka sākotnējo lēmumu attiecībā uz to Komisija ir pieņēmusi piecu gadu noilguma termiņā un tā kā nav izvirzīts neviens arguments par kļūdām, ko Pirmās instances tiesa pieļāvusi, vērtējot laikposmus, kuros noilgums attiecībā uz to ticis pārtraukts un apturēts, ceturtais apelācijas sūdzības pamats jānoraida.

D — Par piekto apelācijas sūdzības pamatu, kas balstīts uz naudas soda summas aprēķināšanu regulējošo principu pārkāpumu

1. Lietas dalībnieku argumenti

- ¹⁷¹ Apelācijas sūdzības iesniedzēja norāda, ka, pārsūdzētā sprieduma 295.–315. punktā noraidīdama desmito prasības pamatu, Pirmās instances tiesa nav ievērojusi paziņojumu par sadarbību. Pēc tās domām, ņemot vērā, ka procedūras gaitā tā ir pilnībā sadarbojusies, tai būtu bijis jāpiešķir naudas soda samazinājums par vairāk nekā 20 %, kāds jau, pamatojoties uz minētā paziņojuma D punktu, tika noteikts tās sadarbības dēļ saistībā ar procedūru, kuras iznākumā tika pieņemts sākotnējais lēmums. Šajā ziņā tā uzsver, ka tā ir atzinusi faktus par patiesībai atbilstošiem un EOTKL 65. panta 1. punkta noteikumu pārkāpumu.
- ¹⁷² Neviens no apsvērumiem, kuru dēļ Pirmās instances tiesa secināja, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas rīcība neliecina par īstenu sadarbības garu, nevarot atspēkot apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentus.
- ¹⁷³ Jautājumā par argumentu, ka faktu neapstrīdēšana neattiecās uz 1993./1994. gadu un nebija lietderīga, jo apelācijas sūdzības iesniedzēja neatzina savu atbildību, kas izriet no *Thyssen Stahl* izdarītā pārkāpuma, apelācijas sūdzības iesniedzēja norāda, pirmkārt, ka tā Pirmās instances tiesā ir norādījusi, ka tās neapstrīdēšana attiecās uz šo laikposmu. Otrkārt, tā apgalvo, ka attiecīgā pārkāpuma pierādīšana esot bijusi atsākama arī otrajā procedūrā un ka minētā neapstrīdēšana tādējādi ir atvieglojusi Komisijas darbu saistībā ar faktu pierādīšanu.

- 174 Jautājumā par apsvērumu, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja ir apstrīdējusi, ka Komisijas kompetencē pēc 2002. gada 23. jūlija ir bijis piemērot sodu saskaņā ar EOTKL 65. panta 1. punktu, apelācijas sūdzības iesniedzēja uzsver, ka šis jautājums attiecas nevis uz faktu pierādīšanu, bet gan juridisku vērtējumu un tāpēc — tiesību jautājumu. Taču, tā kā Komisijai katrā ziņā jāveic pareizs konstatēto faktu juridiskais vērtējums, tas, vai šo vērtējumu apstrīd vai neapstrīd attiecīgās personas, to nevarot ne kavēt, ne sekmēt.
- 175 Jautājumā par apstākli, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja pirmo reizi kopš sākotnējās procedūras uzsākšanas esot noliegusi jebkādu 1997. gada 23. jūlija paziņojuma spēkā esamību, apelācijas sūdzības iesniedzēja norāda, pirmkārt, ka tā nav apstrīdējusi šā paziņojuma esamību, bet tikai aizstāvējusi juridisko vērtējumu, saskaņā ar kuru minētais paziņojums neļāva tai piedēvēt atbildību par *Thyssen Stahl* izdarīto pārkāpumu. Otrkārt, tā apgalvo esam Pirmās instances tiesā apgalvojusi, ka kopš procedūras, kuras rezultātā tika pieņemts sākotnējais lēmums, uzsākšanas tā esot norādījusi, ka minēto paziņojumu nevar uzskatīt par naudas soda samaksas pienākuma nodošanu pamatojošu.

2. Tiesas vērtējums

- 176 No judikatūras izriet, ka naudas soda summas samazinājums, pamatojoties uz Paziņojumu par sadarbību, ir pamatots tikai tad, ja attiecīgā uzņēmuma sniegto informāciju un rīcību var uzskatīt par patiesas sadarbības pierādījumu (2005. gada 28. jūnija spriedums apvienotajās lietās C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, Krājums, I-5425. lpp., 395. punkts).

- 177 Turklāt jāatgādina, ka saskaņā ar EKL 229. pantu un Regulas Nr. 1/2003 31. pantu Pirmās instances tiesa, ņemot vērā, ka tai ir neierobežota jurisdikcija pārskatīt lēmumus, ar kuriem Komisija piemērojusi naudas sodu vai periodiskus soda maksājumus, var atcelt, samazināt vai palielināt piemēroto naudas sodu vai periodiskus soda maksājumus.
- 178 Tāpēc, pārsūdzētā sprieduma 305.–314. punktā nospriežot, ka Komisija pareizi ir uzskatījusi, ka apelācijas sūdzības iesniedzējai nevajadzētu saņemt naudas soda samazinājumu par vairāk nekā jau noteiktajiem 20%, Pirmās instances tiesa, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, ir veikusi faktu vērtējumu. Tātad Komisija pamatoti apgalvo, ka ar šo prasības pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja apstrīd faktu konstatējumus un pierādījumu vērtējumu, ko veikusi Pirmās instances tiesa.
- 179 Šajā ziņā ir svarīgi atgādināt, ka no EKL 225. panta un Tiesas Statūtu 58. panta pirmās daļas izriet, ka Pirmās instances tiesa ir vienīgā instance, kuras kompetencē ir, pirmkārt, konstatēt faktus, izņemot gadījumu, kad šo konstatējumu materiālā neprecizitāte izriet no šai tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem, un, otrkārt, veikt šo faktu vērtējumu. Ja Pirmās instances tiesa ir konstatējusi vai novērtējusi faktus, tad Tiesai saskaņā ar EKL 225. pantu ir kompetence pārbaudīt šo faktu juridisko kvalifikāciju un Pirmās instances tiesas paredzētās tiesiskās sekas (skat. 2006. gada 6. aprīļa spriedumu lietā C-551/03 P *General Motors*/Komisija, Krājums, I-3173. lpp., 51. punkts, kā arī 2010. gada 29. septembra rīkojumu apvienotajās lietās C-74/10 P un C-75/10 P *EREF*/Komisija, 41. punkts).
- 180 Tiesa tāpat ir paskaidrojusi, ka faktu novērtējums, izņemot gadījumu par Pirmās instances tiesai iesniegto pierādījumu sagrozīšanu, nav tiesību jautājums, par kuru Tiesa veic pārbaudi (2006. gada 18. maija spriedums lietā C-397/03 P *Archer Daniels Midland* un *Archer Daniels Midland Ingredients*/Komisija, Krājums, I-4429. lpp., 85. punkts, kā arī iepriekš minētais rīkojums apvienotajās lietās *EREF*/Komisija, 42. punkts).

181 Taču apelācijas sūdzības iesniedzēja nav izvirzījusi nevienu argumentu, kas ļautu konstatēt, ka Pirmās instances tiesa būtu sagrozījusi pierādījumus.

182 Proti, jautājumā par argumentu, ka Pirmās instances tiesa kļūdaini esot uzskatījusi, ka faktu neapstrīdēšana neattiecas uz 1993./1994. gadu, jānorāda, ka no pārsūdzētā sprieduma 306. punkta un 307. punkta pirmā teikuma izriet, ka minētā 307. punkta otrajā teikumā Pirmās instances tiesa ir atzinusi nevis, ka atbildes uz paziņojumu par iebildumiem 75. punkts neattiecas uz šo laikposmu, bet gan, ka šis 75. punkts nav pietiekami precīzs un skaidrs, lai būtu Komisijai noderīgs.

183 Turklāt tiktāl, ciktāl apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka tā kopš procedūras, kuras rezultātā tika pieņemts sākotnējais lēmums, uzsākšanas esot apgalvojusi, ka 1997. gada 23. jūlija paziņojumu nevar uzskatīt par attiecīgā naudas soda samaksas pienākuma nodošanu pamatojošu, šā sprieduma 152. punktā jau ir ticis konstatēts, ka tas tā nav bijis.

184 Šādos apstākļos piektais apelācijas sūdzības pamats ir jānoraida.

185 No tā izriet, ka apelācijas sūdzība ir jānoraida kopumā.

VII — Par tiesāšanās izdevumiem

¹⁸⁶ Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz Reglamenta 118. pantu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā tai spriedums ir nelabvēlīgs, tai ir jāpiespriež atlīdzināt ar apelācijas sūdzību saistītos tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) **apelācijas sūdzību noraidīt;**
- 2) ***ThyssenKrupp Nirosta GmbH* sedz tiesāšanās izdevumus.**

[Paraksti]